

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

**L'evolució toponímica dels carrers de Lloseta.
Eina per crear una Comissió d'Història al centre
CEIP es Puig**

Caterina Victòria Ferrer Alcover

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2021-22

DNI de l'alumne: 43475795E

Treball tutelat per Pere Salas Vives
Departament de Ciències Socials: Història

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☐	☐

Paraules clau del treball:
Topònim, carrer, Lloseta, ciències socials, nomenclatura...

Resum

En certes ocasions, l'entorn més proper pot ser un espai d'aprenentatge de les ciències socials per als infants. Aquest Treball Final de Grau es centrarà en Lloseta i els seus carrers. S'aprofundirà en l'evolució dels topònims dels carrers del municipi al llarg dels anys i l'impacte de la política, la cultura i la societat de cada època damunt aquests. Perquè tot això pugui arribar a les aules es crearà una comissió d'història al CEIP Es Puig del mateix poble, format per docents, alumnes i famílies amb el principal objectiu d'impulsar l'interès per les ciències socials i donar a conèixer tot aquell patrimoni històric de Lloseta.

Paraules clau: topònim, Lloseta, evolució, comissió, ciències socials, carrers.

Abstract

On certain occasions, the closest environment can be a social science learning space for children. The Final Degree Project will be based in Lloseta and its streets. It will delve into the evolution of the toponyms of the streets of the municipality over the years and the impact of politics, culture and society of each era on them. In order for all this to reach the classrooms, a historic commission will be created at the *CEIP Es Puig*, in the same village, made up of teachers, students and families with the main objective of promoting interest in the social sciences and making all that known the historical heritage of Lloseta.

Key words: toponym, Lloseta, evolution, committee, social Sciences, streets.

Índex

1. Introducció metodològica.....	pàg 4
1.1 Presentació del tema.....	pàg 4
1.2 Justificació.....	pàg 4
1.3 Objectius.....	pàg 5
1.4 Continguts.....	pàg 5
2. El municipi de Lloseta.....	pàg 7
3. Els primers carrers documentats	pàg 9
4. Evolució dels topònims durant el segle XX	pàg13
4.1 L'època de la segona República.....	pàg 13
4.2 L'època franquista.....	pàg 17
4.3 L'època de la transició democràtica.....	pàg 20
5. Evolució dels topònims durant el segle XXI.....	pàg 24
6. Recapitulacions de l'evolució de la toponímia de Lloseta.....	pàg 29
7. Creació d'una Comissió d'Història al centre Es Puig de Lloseta.....	pàg 37
7.1 Contextualització del centre.....	pàg 37
7.2 Objectius de la Comissió.....	pàg 38
7.3 Estructura i Funcionament.....	pàg 39
7.4 Confecció d'un itinerari didàctic com a producte final.....	pàg 40
7.4.1 Introducció.....	pàg 40
7.4.2 Mapa i llegenda	pàg 40
7.4.3 Metodologia.....	pàg 41
7.5 Avantatges.....	pàg 41
8. Conclusions.....	pàg 42
9. Referències Bibliogràfiques.....	pàg 44
10. Annexes.....	pàg 46

1. Introducció metodològica

1.1 Presentació del tema

És curiós que quan passejam pels carrers del nostre poble no ens aturem a pensar quin és el significat o la història del nom que porten. Sabem que no sempre han tingut nom, que ha anat canviant al llarg dels anys o que s'ha substituït per un malnom d'ús més freqüent. Així doncs, el tema principal del present treball final de grau serà el vessant històric de la toponímia urbana del municipi de Lloseta i el seu ús didàctic en un centre d'Educació Infantil i Primària. Amb aquest treball de recerca em vull endinsar dins la història del meu municipi, Lloseta, i conèixer quins van ser els primers carrers i la història que s'amaga rere els topònims actuals més coneguts del poble.

Per tant, en línies generals, el tema es basarà a cercar informació sobre la història dels topònims urbans de Lloseta actuals per així poder crear un itinerari didàctic dins el mateix municipi fruit de la recerca i la investigació d'una hipotètica Comissió d'Història que es crearà al centre educatiu del mateix poble.

1.2 Justificació

La motivació principal per la qual he triat centrar-me en els topònims de carrers del municipi de Lloseta és la gran riquesa històrica que s'amaga rere ells. També consider interessant poder conèixer més en profunditat aquest aspecte del poble, i si es pogués, poder contribuir en la conservació de fonts escrites sobre aquest municipi. Pens que és important preservar tot el patrimoni i hem de començar pel que tenim al nostre voltant, per poder assegurar que les generacions futures no s'oblidin de la història i que tots els llosetins i llosetines el puguin conèixer i sentir-se part d'aquesta.

Així doncs, aquest tema també ve motivat gràcies a la il·lusió de poder fer arribar la història del municipi a tots els infants d'aquest, contribuint així a preservar la cultura de Lloseta i, d'altra banda, crear un vincle i un treball en xarxa entre docents, pares i mares i els mateixos alumnes juntament amb els agents externs al centre. Aquest també marcarà el camí per preservar la cultura de Mallorca i del conjunt de les Illes Balears mantenint la cultura popular i la seva història a les aules.

També és una gran oportunitat perquè els alumnes que participin dins aquesta nova Comissió d'Història puguin començar a tractar la informació que rebin des de fora i saber destriar aquella que és rellevant i important segons els seus objectius, incorporant així actituds i valors com el compromís, el respecte, l'esforç o crear el seu propi criteri. També cal posar en valor que l'estudi de la història local també ajuda a conèixer la història general. No només és important conèixer el que és nostre perquè ens pertany, sinó perquè ajuda a comprendre processos històrics molt més generals i ajuda a connectar el que és local amb els esdeveniments generals, i la toponímia urbana en dona fe de tot això.

1.3 Objectius

Objectiu general:

- Analitzar i valorar la importància de la toponímia urbana i la seva relació amb el patrimoni cultural, mitjançant l'estudi del municipi de Lloseta.

Objectius específics:

- Crear una Comissió d'Història al centre educatiu del Lloseta format per docents, pares, mares i alumnes per treballar i investigar, durant tot un curs, una temàtica específica, en aquest cas, la història rere la toponímia de Lloseta.
- Elaborar un itinerari didàctic format per certs punts d'interès basat en la recerca d'informació prèvia.
- Promoure l'accessibilitat de la història a tots els conjunts de població, especificant els infants dels centres d'Educació Infantil i Primària, per poder preservar la cultura i les memòries del municipi en qüestió.

1.4 Continguts

Per poder complir amb tots els objectius serà necessari elaborar un pla de treball i dur-ho a terme a través dels tres eixos metodològics següents:

En primer lloc, utilitzarem fonts d'informació secundària, com puguin ser les obres de referència. En aquest cas, consultaré els dos volums de l'obra de Pau Reynés Villalonga:

Nosaltres, els llosetins^{1 2} i el llibre *Lloseta, l'evolució d'un poble*³, la qual serà la font principal d'informació ja que parlen de l'evolució urbanística del municipi i també anomena les modificacions toponímiques que han sofert amb el pas dels anys la major part dels carrers. En segon lloc, consultaré els llibres escrits per Jaume Capó Villalonga, anomenats *Història de Lloseta*⁴. Estan formats per quatre volums. El primer va de la prehistòria fins el segle XVI; el segon està emmarcat en el segle XVII, el tercer contextualitza el segle XVIII; i per últim, el quart, parla sobre el segle XIX. Faré servir el quart volum, ja que servirà per posar en context el poble de Lloseta durant el període que volem començar a treballar, la segona meitat del segle XIX. En tercer lloc, i com a material iconogràfic, consultaré un llibre que recull fotografies dels carrers del municipi anomenat *Calles, plazas y rincones de Lloseta*⁵, de Sebastià Pol Mateu. L'utilitzaré com a guia per anomenar i visualitzar els carrers més importants del municipi i els canvis que han sofert durant el pas dels anys. Finalment, per continuar investigant sobre la vida del poble de Lloseta, consultaré, la *Guia Patrimonial del Raiguer*⁶, elaborada l'any 2007 pel Consell de Mallorca amb la col·laboració de la Mancomunitat del Raiguer i Sa Nostra. Gràcies a aquesta guia, podré consultar la història d'aquells indrets i edificis més importants del municipi, així com la seva localització i evolució per descobrir-ne la relació amb els topònims que convergeixen amb aquests.

En segon lloc, també faré servir com a element de consulta l'article *La nación en la calle. Toponimia urbana y liberalismo en la Mallorca rural (185-1924)*⁷ de Pere Salas Vives per contrastar les idees de cada període i veure si segueix una tendència general o, al contrari.

¹ Reynés Villalonga, P. (1980). *Nosaltres els llosetins* (Vol. 1). Pau Reynés Villalonga.

² Reynés Villalonga, P. (1987). *Nosaltres els llosetins* (Vol. 2). Pau Reynés Villalonga.

³ Reynés Villalonga, P. (1981). *Lloseta, l'evolució d'un poble*. Pau Reynés Villalonga.

⁴ Capó Villalonga, J. (1985). *Història de Lloseta* (Vol. 4). L'Autor.

⁵ Pol Mateu, S. (2021). *Calles, plazas y rincones de Lloseta* (1.ª ed.). Sebastián Pol Mateu.

⁶ Crespi Gómez, M., Gaita Sociés, M. M., Ordinas Marcé, G., Rotger Moyà, F. R., Vibot Railakari, T., Mancomunitat del Raiguer, Consell de Mallorca, & Sa Nostra. (2007). *Guia Patrimonial del Raiguer*. Mancomunitat del Raiguer.

⁷ SALAS VIVES, Pere (2013): "La nación en la calle. Toponimia urbana y liberalismo en la Mallorca rural (1850-1924)", *Claves del mundo contemporáneo, debate e investigación: Actas del XI Congreso de la Asociación de la Historia Contemporánea*, T. M. Ortega López y M. Á. d. Arco Blanco, Granada, Comares.

Seguidament, i fent ús de les fonts primàries, també comptaré amb l'ajuda de testimonis orals que em guiaran per ubicar carrers i topònims que han desaparegut o que han evolucionat. Aquesta font d'informació m'ajudarà a enriquir i a deixar constància d'aquests fets per poder perpetuar la valuosa informació que em puguin donar. Per altra banda, també consultaré l'arxiu municipal de l'Ajuntament, allà on podré veure de primera mà els inicis dels carrers de la comarca i la seva evolució al llarg de les dècades i els canvis en els topònims en funció de l'època històrica en la qual ens trobem fins arribar a l'actualitat.

En tercer lloc, utilitzaré com a material de consulta un Treball Final de grau de Ester Alfons, el qual tracta sobre *L'anàlisi del patrimoni proper com a recurs en la didàctica de les ciències socials*⁸ i un llibre d'Antoni Gavaldà i Josep Maria Pons i Altés anomenat *El tractament de les ciències socials per a l'educació primària: proposta teòrica i pràctica*⁹. Aquests dos recursos serviran per posar les bases de la proposta didàctica plantejada en aquest treball i saber quina metodologia és més adequada per treballar i assolir els objectius plantejats, tenint en compte sempre les necessitats i interessos dels alumnes, assolint així un aprenentatge significatiu.

Finalment, també suggeriré algunes hipòtesis d'aquelles informacions que no pugui arribar a obtenir per tal de donar alguna resposta a les preguntes sorgides durant l'elaboració del treball sempre tenint en compte les evidències que puguin fonamentar-les.

2. El municipi de Lloseta.

Lloseta¹⁰ és un municipi situat a la zona centre, al nord de Mallorca, i es troba a la comarca del Raiguer. Es localitza als peus de la Serra de Tramuntana, fet que explica que el poble es divideix en una zona més elevada i una altra més baixa. Això també respon a la seva organització: la zona més alta correspon al nucli antic del municipi, i la zona amb menor relleu correspon a les urbanitzacions més modernes. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística,

⁸ Anfrons I Pascual, E. (2013, maig). *Anàlisi del patrimoni proper com a recurs en la didàctica de les ciències socials*. <http://hdl.handle.net/10854/2513>

⁹ Gavaldà, A., & Pons Altés, J. M. (2013). *El tractament de les ciències socials per a l'educació primària: proposta teòrica i pràctica* (1.ª ed.). Publicacions URV.

¹⁰ Anotacions Històriques. (s. d.). Ajuntament de Lloseta. Recuperat 6 de maig de 2022, de <https://ajlloseta.net/ca/anotacions-historiques>

a dia 1 de gener de l'any 2021, Lloseta tenia 6.250 habitants. El terme municipal limita amb Binissalem, Mancor de la Vall, Inca, Selva i Alaró.

Els primers vestigis d'ocupació humana a Lloseta se situen en èpoques pretalaiòtica i talaiòtica. D'entre les restes hi descobrim cinc jaciments, quatre coves d'enterrament i un recinte fortificat.

Després de la conquesta de Mallorca, el 4 de febrer de l'any 1232, quan el procurador de Gastón de Bearn, encara menor d'edat, dona a Arnau Togores les alqueries d'Ayamans i Lloseta. L'any 1233 es trobà la Mare de Déu de Lloseta. Aquest esdeveniment suposà un fet important per l'evolució del poble.

En la guerra de Successió espanyola, Lloseta va tenir una rellevant actuació. El Conte d'Ayamans, Miquel Joan Ballester Togores¹¹, participà activament a favor del bàndol borbònic. Amb aquesta administració, els comtes d'Ayamans passaren a tenir un fort protagonisme com a regidors de l'Ajuntament de Palma.

Segles després, i amb anteriors protestes per aconseguir-ho, l'any 1842, es concedí la independència administrativa a Lloseta i aquest va deixar de pertànyer a Binissalem¹². Cal dir que la major part de les terres pertanyien als Comptes d'Ayamans. L'any 1874¹³ es començà a construir l'estació de tren al poble, i un any més tard, passava per primera vegada el tren de la línia Palma-Inca.

Setanta anys després de la seva independència, Lloseta va duplicar el seu nombre d'habitants i començà amb la mineria i el calçat una transició de poble pagès a poble industrial i ric. L'any 1913, arrel d'una crisi que patiren els grans terratinents, els Comptes d'Ayamans, els Togores, van començar a vendre la possessió de Son Togores, només es queden el Palau d'Ayamans, els jardins d'aquests i els Sequers. A poc a poc, el poble va anar agafant forma i durant dècades es van anar construint infraestructures necessàries i nous habitatges i carrers.

¹¹ Capó Villalonga, J. (1985). *Història de Lloseta (Vol. 4). L'Autor.*

¹² Capó Villalonga, J. (1985). *Història de Lloseta (Vol. 4). L'Autor.*

¹³ Reynés Villalonga, P. (1981). *Lloseta, l'evolució d'un poble.* Pau Reynés Villalonga.

Amb l'esclat de la Guerra Civil, s'aturà per complet el creixement urbà del poble, ja que la gent s'havia de preocupar més per alimentar-se. Acabada la guerra, als anys quaranta, no trobam massa augment de població. No va ser fins als anys cinquanta quan Lloseta va experimentar un creixement econòmic i demogràfic vertiginós.

Durant els anys setanta del segle XIX sorgí la mineria, el calçat i, com ja hem anomenat abans, el tren, que donà sortida al carbó de Lloseta, Selva i Biniamar. El calçat va anar incrementant la seva importància dins el municipi lentament fins a arribar als anys 60 i 70 del segle passat. Quan arribà als anys vuitanta començà la seva desaparició de la majoria de les fàbriques. Moltes d'aquestes es crearen per tot el poble i gran part dels llosetins treballaven en aquest sector, o en el de la mineria, anomenat anteriorment. Cal destacar també la feina de les ripuntadores. No era habitual que fessin feina al taller de sabates, sinó que ho feien a casa seva, sense estar assegurades i amb unes precàries condicions laborals.

Cal no oblidar que la immigració ha marcat l'augment de població. Durant anys, el poble ha sofert l'arribada de nouvinguts, primerament de la península, per la gran demanda de mà d'obra que hi havia a la mineria i el calçat i, recentment, d'altres parts del món, fet que ha provocat el consegüent procés d'urbanització, que en els darrers vint-i-cinc anys, ha canviat per complet la fisonomia de les antigues urbanitzacions de Son Togores, Ses Fleixes, etc. *Cemex* també arribà als anys seixanta. Ara com ara, té seu a Lloseta encara que es troba quasi inactiva, només queden uns pocs treballadors fent feina. Quan la indústria s'acaba, Lloseta es converteix en poble dormitori, fins en els nostres temps.

3. Els primers carrers documentats

Ens situam a finals del segle XIX i principis del segle XX. Un fet important que ja s'ha anomenat al punt anterior és la independència administrativa de Lloseta l'any 1842. Vint anys després, a partir de l'any 1862, i tal com exposa Reynés al seu llibre *Lloseta, l'evolució d'un poble*¹⁴, el Govern va manar rotular els carrers i numerar cada una de les cases de manera oficial. Com comenta Salas Vives (2013)¹⁵, “*En lo que se refiere a las calles, solamente algunas de*

¹⁴ Reynés Villalonga, P. (1981). *Lloseta, l'evolució d'un poble*. Pau Reynés Villalonga.

¹⁵ SALAS VIVES, Pere (2013): "La nación en la calle. Toponimia urbana y liberalismo en la Mallorca rural (1850-1924)", *Claves del mundo contemporáneo, debate e investigación: Actas del XI Congreso de la Asociación de la Historia Contemporánea*, T. M. Ortega López y M. Á. d. Arco Blanco, Granada, Comares.

ellas tenían una denominación específica y en absoluto era de carácter oficial”, per tant, a partir de l’any 1862, els topònims dels carrers passen a ser formalitzats de manera oficial. Així doncs, l’any 1870, trobam el municipi dividit en tres districtes on s’agrupaven els carrers. Dins el primer districte hi trobàvem els carrers Sant Llorenç, Comte, Pastora i Nou; en el segon hi trobàvem els carrers Major, Sol, Pericas, d’Avall, Costa, Església i la barriada d’es Pujant; finalment, en el tercer districte hi formaven part els carrers Hereu, Sant Joan, Pou, Mont, Dameto i la barriada d’Ayamans. Anys més tard, ja entats en el segle XX, van sumar’s-hi quatre carrers nous: Lluna, Glòria, Paradís i, l’any 1913, el carrer Estació. No és estrany que s’afegís aquest darrer carrer ja que l’any 1874 es començà a construir l’estació de tren al poble, i un any més tard, passava per primera vegada el tren de la línia Palma-Inca. Com diu (Reynés Villalonga, 1981), *El tren suposà l’arribada del progrés*.

Per tant, dins aquest període podem trobar diversos noms de carrers sense gaires referències al període històric en el qual es trobaven. Per aquest motiu, s’ha establert dues classificacions: una segons la temàtica del topònim (taula 1) i l’altre referent a la seva base geogràfica (taula 2).

Classificació temàtica:

	Religiosos	Astrals	Polítics	Etnològic	Històric/culturals
1870-1913	Sant Llorenç Sant Joan Església Paradís Glòria	Sol Lluna		D’Avall Costa Estació Major Mont Pou Ayamans Pericàs Es Pujant Pastora Hereu Nou	Dameto Comte

Taula 1 (Font: elaboració pròpia)

Classificació geogràfica:

	Locals	Regionals	Nacionals	Universals
1870- 1913	Comte Major Pericàs Hereu Ayamans D'Avall Costa Nou Estació Mont Pou Es Pujant Pastora	Dameto		Sol Lluna Sant Llorenç Sant Joan Església Pardís Glòria

Taula 2 (Font: elaboració pròpia)

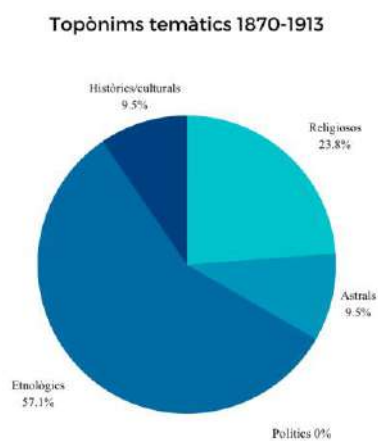
Així doncs, podem extreure diverses conclusions. Per una banda, la major part dels topònims dels carrers eren de caràcter local (taula 2), fent referència a llocs, elements o persones del poble en qüestió. Alguns casos serien: el nom de la barriada d'Ayamans, anomenada així per l'antiga alqueria situada al costat del nostre municipi, que durant l'època del repartiment del rei Jaume I, era inclús més important que Lloseta; el carrer Estació, designat per la recent estació de tren que es va construir per transportar mercaderies cap a Palma; el carrer Pou, prèviament anomenat "Sa costa de Son Ramon", que fa referència al pou construït en aquella barriada; i el carrer Pastora, mal anomenat "carrer d'es Puig", que sembla evidenciar una persona que va viure en aquella zona, anys enrere.

Per altra banda, si parlem de la classificació temàtica, podem veure un gran nombre de topònims etnològics, coincidint, en gran part amb la classificació geogràfica, més concretament, els topònims locals, explicats anteriorment. També és necessari esmentar que a Lloseta, com altres municipis de Mallorca, compta amb dos noms de carrers classificats com a astrals (taula 1) i que al llarg del temps no han estat substituïts per altres topònims. Són el carrer Sol i el carrer Lluna, que només han estat modificats al castellà durant el període franquista. Finalment, és interessant esmentar un dels dos noms de carrers classificats com a culturals. Es tracta del

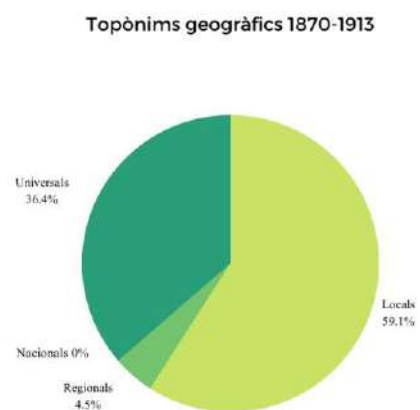
carrer Dameto. Sembla que fa referència a Antoni Despuig i Dameto, qui va ser cardenal i conseller d'Estat. És conegut per ser un amant de les antiguitats romanes i adquirir un gran nombre de peces arqueològiques que actualment es troben al castell de Bellver i a la possessió de Raixa.

Finalment, seguint amb la classificació temàtica, podem observar com els carrers anomenats amb topònims religiosos hi trobam dos Sants: Sant Joan i Sant Llorenç. Aquest darrer és un dels més antics del municipi. Antigament, es podria dir que era el centre del poble, ja que s'hi concentrava tots els establiments principals de Lloseta. També, en èpoques passades, quan arribava la festivitat del Sant, s'hi feia una gran festa al carrer.

En conclusió, durant aquest període trobam que la nomenclatura dels carrers de Lloseta eren més emmarcats dins l'àmbit local, mantenint noms tradicionals o afegint-ne d'altres relacionats amb la seva població i les seves característiques o peculiaritats. També es pot observar com una part dels topònims dels carrers de la vila fan referència a la religió cristiana, que han perdurat fins avui en dia. Al contrari, no trobam cap topònim fet referència a cap element o personatge polític de l'època ni de segles anteriors.

Gràfic 1: Elaboració pròpia

Gràfic 2: Elaboració pròpia

Com podem comprovar a les gràfiques següents, els dos grups toponímics predominants són els etnològics i els locals. Un fet destacable també és la inexistència de topònims polítics i nacionals, com ja s'havia comentat anteriorment. Finalment, també s'observa un tant per cent molt baix de topònims regionals.

4. Evolució dels topònims durant el segle XX

Ja ben entrats al segle passat, dividirem aquests cent anys en tres períodes concrets. En primer lloc, esmentarem els topònims que es trobaven durant l'època de la segona República al municipi de Lloseta; llavors, exposarem la nomenclatura dels carrers que hi havia durant el franquisme; i, finalment, anomenarem els topònims que es manteniren o canviaren durant l'època de la transició democràtica al present poble.

Per dividir aquestes tres etapes s'han agafat tres dates de referència. En primer lloc, s'ha establert l'any 1935 fent al·lusió a la segona República i l'any 1947 per a l'època del franquisme ja que s'han pres les mateixes dates del llibre *Lloseta, l'evolució d'un poble*¹⁶, de Reynés Villalonga. Finalment, s'ha establert l'any 1986 per anomenar els topònims que trobam durant la transició democràtica al municipi de Lloseta en motiu de les actes municipals consultades a l'Ajuntament del poble, les qual reflecteixen canvis en la nomenclatura dels carrers en aquest mateix any.

4.1 L'època de la segona República

Si començam l'estudi dels topònims dels carrers durant la segona República, podrem observar com alguns d'aquest han sofert modificacions i d'altres s'han afegit gràcies a l'obertura i contrucció de noves urbanitzacions al municipi. Per tenir una visió més clara, s'han tornat a classificar els carrers el dues taules diferents allà on es podran analitzar, per una banda, temàticament, i per altra, geogràficament el significat de la nomenclatura, com podrem veure a la taula 3 i la taula 4. A tot això, ens enmarcarem en els carrers que es trobaven oberts dins els anys 1935 i 1936.

¹⁶ Reynés Villalonga, P. (1981). *Lloseta, l'evolució d'un poble*. Pau Reynés Villalonga.

Classificació temàtica:

	Religiosos	Astrals	Polítics	Etnològic	Històric/culturals
1935-1936	Sant Joan Església Paradís Glòria Fra Juníper Serra Sta. Catalina Thomás	Sol Lluna	García Hernandez Pablo Iglesias Fermín Galán Antoni Maura	Costa Muntanya Pou Ayamans Pericàs Es Pujant Pastora Nou Guillem Santandreu Antoni Vidal Ses Fleixes Carrer d'Inca Truiola Els Sequers	Dameto Ramón i Cajal Beat Ramon Llull Arnau Togores Comte

Taua 3 (elaboració pròpia)

Classificació geogràfica:

	Locals	Regionals	Nacionals	Universals
1935-1936	Comte Pericàs Ayamans Guillem Santandreu Costa Nou Antoni Vidal Muntanya	Dameto Sta. Catalina Thomás Beat Ramon Llull	García Hernandez Pablo Iglesias Fermín Galán Antoni Maura Ramón i Cajal	Sol Lluna Sant Joan Església Paradís Glòria Fra Juníper Serra

	Pou			
	Es Pujant			
	Pastora			
	Truiola			
	Ses Fleixes			
	Arnau Togoress			
	d’Inca			
	Els Sequers			

Taula 4 (elaboració pròpia)

Així doncs, cal fer una especial èmfasi a alguns topònims que han sofert modificacions com és el cas dels carrers Fermín Galán i García Hernandez, els quals fan referència als passatges prèviament anomenats Sant Llorenç i Hereu respectivament. No hi ha gaire dubte de que l’origen d’aquest canvi de nomenclatura va ser polític (taula 3), ja que aquests dos militars¹⁷ varen ser uns dels protagonistes de l’alçament de Jaca el 12 de desembre de l’any 1930. Van ser afusellats dies després i es convertiren en màrtirs per al bandol republicà. Un altre canvi de nomenclatura per motius polítics va ser la substitució del carrer Major per el de Pablo Iglesias¹⁸, el qual retia homenatge al fundador del Partit Socialista Obrer Espanyol de la Unió General dels Treballadors. També és interessant tenir en compte que la plaça dels Quatre Cantons va passar a dir-se plaça de la República. De manera que aquest topònim, que es classificaria com a nacional, seguiria amb la tendència general d’atribuir noms de caire polític a les places i a carrers principals. Es podrà veure que durant l’època posterior passarà el mateix amb totes les places de Lloseta.

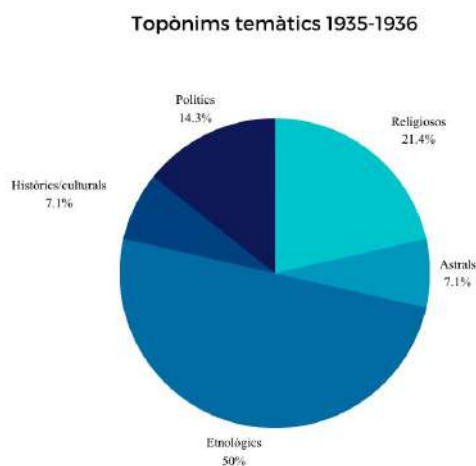
Per altra banda, un altre topònim que trobam classificat com a etnològic (taula 3), i a la vegada local (taula 4), i que també ha patit una modificació respecte a la nomenclatura del període passat és el carrer Guillem Santandreu, conegut anteriorment com carrer d’Avall. Aquest nom fa esment a un llosetí, oficial del Terç, el qual va morir l’any 1925 a la guerra d’Àfrica. D’aquesta manera, el consistori posà el nom d’aquesta persona per tal de retre’l homenatge per els seus actes i mèrits a la pàtria. Un altre personatge il·lustre però que no era

¹⁷ Reynés Villalonga, P. (1981). *Lloseta, l’evolució d’un poble*. Pau Reynés Villalonga.

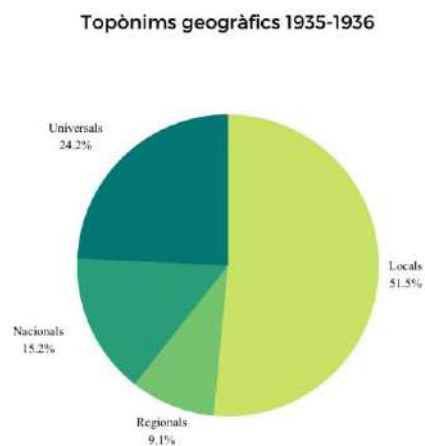
¹⁸ UGT: Breve Biografía de Pablo Iglesias. (s. d.). UGT. Recuperat 10 de maig de 2022, de <http://portal.ugt.org/ugtpordentro/biogra.htm>

llosetí fou Antoni Vidal¹⁹. El seu nom substitueix al carrer perèviament anomenat Estació. Aquest home era un mestre que exercí la seva professió des de l'any 1882 fins l'any 1908. La seva tasca pedagògica va ser molt efectiva, tant és així que el Comte d'Ayamans li confià l'ensenyança de les seves filles. També fundà i dirigí la banda de música i el cor de l'església. Morí a Palma l'any 1927.

Finalment, i fent referència a dos símbols religiosos, apareixen els carrers Fra Juníper Serra i Santa Catalina Thomàs. Aquest primer s'ubicaria dins els topònims considerats universals (taula 4) ja que va ser una figura reconeguda arreu del món. Va participar en les expedicions a les Amèriques per evangelitzar la població indígena que es trobava en aquelles terres. Avui dia encara es poden trobar símbols i memorials a diferents indrets del continent en record al frare petrer. En canvi, Santa Catalina Thomàs es situaria dins aquells topònims regionals (taula 4) ja que és l'única santa mallorquina. Algunes localitats com Valldemossa, Palma o Santa Margalida celebren algunes festes en honor seu.

Gràfic 3: Elaboració pròpia

Gràfic 4: Elaboració pròpia

Si s'observen les presents gràfiques es pot observar com el principal canvi respecte a l'etapa anterior és l'aparició de topònims nacionals i polítics, estretament relacionats. Per altra banda, segueix clarament la tendència majoritària dels topònims locals i etnològics per sobre dels altres.

¹⁹ Reynés Villalonga, P. (1987). *Nosaltres els llosetins* (Vol. 2). Pau Reynés Villalonga.

4.2 L'època franquista

En aquest període, posterior a la guerra civil que finalitzà l'any 1939, hi hagué deu canvis de nomenclatura. També s'obriren noze carrers nous a causa dels projectes urbanístics que duia a terme el municipi. No és gens sorprenent que la major part dels topònims que es modificaren o sorgiren per als nous carrers foren relacionats amb la política i la societat de l'època. En les següents taules observarem els canvis i les noves nomenclatures que van aparèixer dins aquesta època (1947-1974).

Classificació temàtica:

	Religiosos	Astrals	Polítics	Etnològic	Històric/culturals
1947- 1974	San Juan San Lorenzo Iglesia Paraiso Glória Fray Junípero Serra Sta. Catalina Thomás Sor Micaela Ripoll	Sol Luna	Calvo Sotelo Dr. Gómez Ulla General Franco Antoni Maura General Godet General Mola Ebro Levante	Cuesa Monte Lorenzo Pons Ayamans Pericás José Bibiloni Pastora Nueva Mayor Guillermo Santandreu Miguel Puigserver Guillem Català Truyola José Ferragut Baltasar Bestard Els Sequers Jorge Ramon Guillermo Horrach Antonio Oliver	Ramón y Cajal Beato Ramon Llull Arnaldo Togores Comte

				Juan Serra	
--	--	--	--	------------	--

Taula 5 (elaboració pròpia)

Classificació geogràfica:

	Locals	Regionals	Nacionals	Universals
1947- 1974	Comte			
	Pericàs			
	Truyola			
	Ayamans			
	Jorge Ramon			
	Guillermo			
	Santandreu			Calvo Sotelo
	Miguel Puigserver			Dr Gómez Sol
	Guillem Català			Ulla Luna
	Cuesta			Antoni Maura San Juan
	Nueva	Sta. Catalina		Ramón i Cajal San Lorenzo
	Mayor	Thomás		General Iglesia
	Monte	Beato Ramon Llull		Franco Paraiso
	Lorenzo Pons			General Glòria
	Es Pujant			Goded Fray Junípero
	Pastora			General Mola Serra
	Arnaldo Togores			Ebro
	Guillermo Horrach			
	Antonio Oliver			
	José Ferragut			
Baltasar Bestard				
Levante				

	Juan Serra Els Sequers José Bibiloni Sor Micaela Ripoll			
--	--	--	--	--

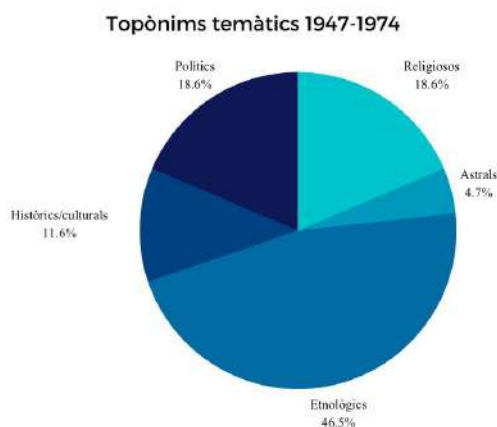
Taula 6 (Elaboració pròpia)

D'aquest període podem extreure diverses conclusions si param atenció als canvis toponímics que han patit els carrers del municipi. En primer lloc, observam canvis importants producte de les alternances polítiques d'àmbit estatal que són el que realment originen transformacions de forma radical. En una etapa són personatges i símbols progressistes o republicans i en la segona; franquistes, militars o religiosos. Per tant, es pot considerar que els canvis toponímics que ocorren a qualsevol època queden reflexats en la nomenclatura dels carrers i places. I no no és això, sinó que ho fan aquells personatges i símbol que han tengut molt de pès dins la societat. Així doncs, es pot observar com durant el franquisme, tots aquells noms de militars i polítics republicans que hi havia van ser substituïts per generals i polítics franquistes, com per exemple: el carrer Pablo Iglesias va ser substituït per Mayor, el carrer García Hernandez va passar a dir-se Calvo Sotelo, el carrer de Ses Fleixes es renombrà com Dr Gómez Ulla, el carrer d'Antoni Vidal es digué General Franco i el carrer d'Inca es substituï per carrer del General Goded. Aquests són uns quans exemples de la quantitat de noms de carrers que van adoptar un caràcter franquista. També van sorgir atres carrers nous com els carrers: Levante, Sor Micaela Ripoll, José Bibiloni, Ebro, els Sequers (no confondre amb el topònim que surt a les taules 3 i 4 ja que era una parcela diferent de la mateixa zona), Juan Serra, Baltasar Bestard, José Ferragut, Antonio Oliver, Guillermo Horrach, Guillem Català i Miguel Puigserver. És curiós la gran quantitat de noms pròpis que havia escollit el consistori per posar per nombrar nous carrers. Tots ells, excepte Miquel Puigserver (escriptor), eren soldats que formaven part de l'exèrcit franquista i que van morir en combat. Per aquest motiu, l'Ajuntament decidí fer posar els seus noms als diferents carrers que s'inauguraven en aquella època per retre homenatge. El carrer Ebro també semblava tenir aquestes connotacions franquistes ja que aludia a la batalla disputada en aquesta zona a les acaballes de la Guerra Civil.

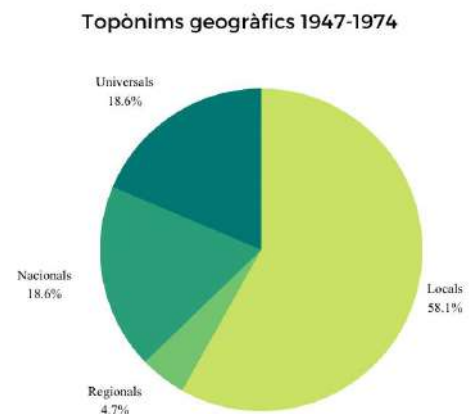
També es renombraren els noms de la plaça de la República, que passà a dir-se José Antonio Primo de Rivera; i també es nombrà la plaça Almirante Carrero Blanco.

Finalment, si ens fixam en la taula 5 i 6, els topònims etnològics i locals van patir un gran augment, encara que també en sorgiren d'altres de nacionals i polítics. En quant a religiosos (taula 5) aparegué el carrer Sor Micaela Ripoll²⁰, monja franciscana llosetina que exercí el càrrec de Superiora General de la Congregació. Fundà diversos convents arreu de les Balears, la península Ibèrica i Itàlia. Nasqué l'any 1872 i morí el darrer dia de l'any 1958.

De totes maneres, segueix havent una pervivència notable dels topònims locals que no canvien, i a més, encara se n'hi afegeixen de nous, fruit de l'obertura de nous carrers.

Gràfic 5: Elaboració pròpia

Gràfic 6: Elaboració pròpia

Les gràfiques presents indiquen la permanència majoritària dels topònims etnològics i locals, encara que els religiosos han incrementat lleugerament. També sembla interessant la lleugera pujada des topònims universals, reacionats estretament amb els religiosos.

4.3 L'època de la transició democràtica

Després de la mort del dictador Franco, començà un procés de transició política a la democràcia. Aquest fet també arribà a la societat i a partir de l'any 1975 fins el 1986 i gràcies

²⁰ Reynés Villalonga, P. (1980). *Nosaltres els llosetins* (Vol. 1). Pau Reynés Villalonga.

a la Llei per a la Reforma Política, es dugueren a terme una sèrie canvis en la política i en la societat que ajudà a començar a eliminar o substituir les restes que el franquisme havia deixat. En aquest cas, s'ha elaborat la taula següent a partir de l'any 1981 fins l'any 1986 ja que són les dates de referència que hi havia a les actes del concistori llosetí i que s'han utilitzat per extreure els nom dels carrers.

Classificació temàtica:

	Religiosos	Astrals	Polítics	Etnològic	Històric/culturals
1981-1986	Sant Joan Sant Llorenç Església Paradís Glòria Fra Juníper Serra Sta. Catalina Thomàs Sor Miquela Ripoll Reverend Llorenç Pons Frà Gajetà de Mallorca Verge de Lluc	Sol Lluna	Antoni Maura Joan Carles I	Costa Mont Ayamans Pericàs Son Batle Josep Bibiloni Pastora Nou Major Guillem Santandreu Miquel Puigserver Guillem Català Bartolomé Cañellas Truiola Josep Ferragut Baltasar Bestard	Federico Chopin Ramón i Cajal Beat Ramon Llull Rubén Darío Goya Miquel de Cervantes Federico Garcia Lorca Arnau Togores Comte Ayamans Cristòfol Colom Reis Catòlics Doctor Flemin Lepanto

				Es Morull Guillem Horrach Antoni Oliver José Coll Ses Fleixes Metge Rossell Es Pou Nou Estació Jordi Ramon Mestre Antoni Vidal Joan Serra Avinguda del Cocó	
--	--	--	--	---	--

Taula 7 (elaboració pròpia)

Classificació geogràfica:

	Locals	Regionals	Nacionals	Universals
1981-1986	Comte Pericàs Truiola Jordi Ramon Guillem Santandreu Ses Fleixes Miquel Puigserver Guillem Català Costa Es Morull Nou Es Pou nou Major	Sta. Catalina Thomás Beat Ramon Llull Fra Gajetà de Mallorca	Federico García Lorca Miguel de Cervantes Goya Antoni Maura Rubén Darío Ramón i Cajal Reis Catòlics Joan Carles I Cristòfol Colom	Sol Lluna Sant Joan Sant Llorenç Església Paradís Glòria Verge de Lluc Fra Juníper Serra Federico Chopin Doctor Fleming

	Mont José Coll Reverend Llorenç Pons Pastora Arnau Togores Guillem Horrach Antoni Oliver Josep Ferragut Baltasar Bestard Joan Serra Josep Bibiloni Sor Miquela Ripoll Bartolomé Cañellas Metge Rossell Son Batle Mestre Antoni Vidal Estació Avinguda del Cocó			Lepanto
--	---	--	--	---------

Taula 8 (elaboració pròpia)

La primera tendència que podem veure en les taules 7 i 8 és la substitució d'alguns noms de carrers per altres sense connotacions polítiques, com puguin ser els carrers: Calvo Sotelo per es Pou Nou, Dr. Gómez Ulla per Ses Fleixes, General Godet per Joan Carles I i General Franco per Mestre Antoni Vidal. Altres carrers que canviaren de nomenclatura però no de tendència foren els carrers Ebro per Jordi Ramon i General Mola per José Coll. Com ja s'ha exposat a l'apartat anterior, aquests dos noms fan referència a dos soldats llosetins que moriren servint al bàndol franquista durant la Guerra Civil. També es pot veure com s'aplica la normalització lingüística de la majoria dels noms dels carrers, que passen a ser escrits en català.

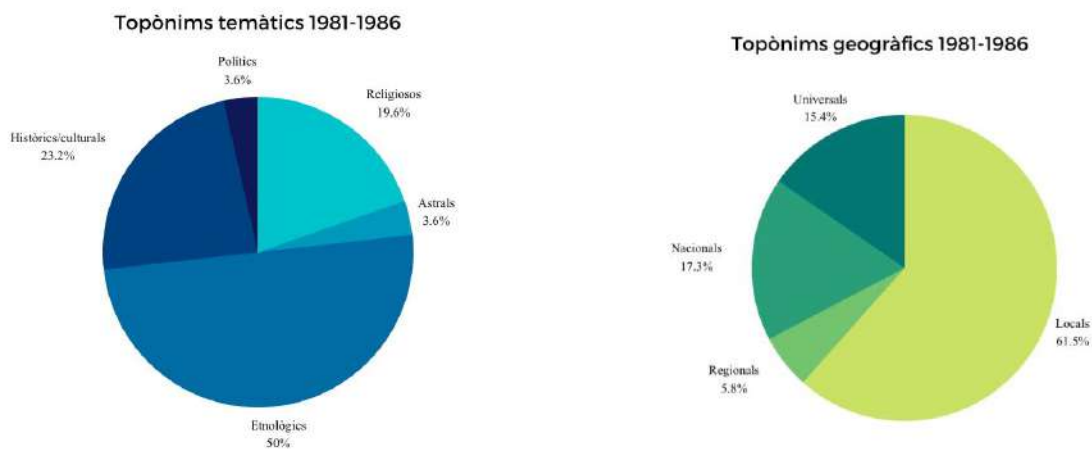
Un altre aspecte destacable és la persistència dels topònims etnològics al llarg del segle XX. A primer cop d'ull es veu la gran novetat de l'aparició de topònims nacionals a Lloseta

durant els anys 30, quan en primera instància no n'hi havia cap. Un fet contrari però que seguí amb la tendència a l'alça fou els topònims locals. De fet, és el grup toponímic més nombrós.

També es segueixen obrint nous carrers, i, per aquest motiu, segueixen apareguent noves nomenclatures en aquests, com per exemple: Federico Chopin, Lepanto, Estació, Rubén Darío, Cristòfol Colom, Reis Catòlics, Doctor Fleing i Miguel de Cervantes. Com es pot veure, es va optar per topònims etnològics/locals i culturals/nacionals (taula 7 i 8).

Finalment, observant de manera general, la nomenclatura del municipi comença a fer un canvi de tendència cap a posicions més neutres, encara que molt moderat. Així mateix, encara hi ha noms que tenen una vessant franquista important i que no han estat substituïts.

Gràfic 7: Elaboració pròpia

Gràfic 8: Elaboració pròpia

Seguint amb el clar domini dels topònims locals i etnològics, s'observa una disminució clara dels topònims polítics respecte l'època franquista. Per altra banda, dins el gràfic de la classificació geogràfica no s'observen grans canvis.

5. Evolució dels topònims durant el segle XXI

Actualment, el municipi de Lloseta té 64 carrers amb un nom assignat. Alguns d'ells han perdurat al llarg dels segles amb canvis en la seva nomenclatura, d'altres han anat apareguent

paral·lelament al creixement urbanístic del poble i alguns altres han mantingut el seu primer topònim fins el dia d'avui.

En aquest darrer apartat teòric s'analitzaran les dues últimes tauls (Taulas 9 i 10) amb la nomenclatura que hi ha avui dia a Lloseta. La informació s'ha extret de les actes municipals del consistori juntament amb l'ajuda de l'historiador Pau Reynés Villalonga.

Classificació temàtica:

	Religiosos	Astrals	Polítics	Etnològic	Històric/culturals
2022	Sant Joan Sant Llorenç Església Paradís Glòria Fra Juníper Serra Sta. Catalina Thomàs Sor Miquela Ripoll Reverend Llorenç Pons Frà Gajetà de Mallorca Verge de Lluc Mossèn Andreu Llabrés i Feliu	Sol Lluna	Antoni Maura Joan Carles I	Costa Mont Pericàs Son Batle Josep Bibiloni Pastora Nou Major Guillem Santandreu Miquel Puigserver Guillem Català Bartomeu Canyellas Truiola Josep Ferragut Baltasar Bestard Es Morull Guillem Horrach Antoni Oliver Josep Coll	Frederic Chopin Ramón i Cajal Beat Ramon Llull Rubén Darío Francesc Goya Frederic Garcia Lorca Joan Alcover Francesc de Borja Moll Costa i Llobera Arnau Togores Comte d'Ayamans Cristòfol Colom Reis Catòlics Doctor Fleming Lepanto

				Ses Fleixes Metge Rossell Es Pou Nou Estació Jordi Ramon Mestre Antoni Vidal Joan Serra Son Ramon Son Beltran Sa Travessia Sa Teulera Can Hereu Teatre Avinguda del Cocó	
--	--	--	--	---	--

Taula 9 (Elaboració pròpia)

Classificació geogràfica:

	Locals	Regionals	Nacionals	Universals
2022	Comte d'Ayamans Pericàs Truiola Jordi Ramon Guillem Santandreu Ses Fleixes Miquel Puigserver Guillem Català Costa Es Morull Nou Es Pou Nou Major	Sta. Catalina Thomás Beat Ramon Llull Fra Gajetà de Mallorca Joan Alcover Francesc de Borja Moll Costa i Llobera	Frederic García Lorca Francesc Goya Antoni Maura Rubén Darío Ramón i Cajal Reis Catòlics Joan Carles I Cristòfol Colom	Sol Lluna Sant Joan Sant Llorenç Església Paradís Glòria Verge de Lluc Fra Juníper Serra Frederic Chopin

Mont			Doctor
Josep Coll			Fleming
Reverend Llorenç Pons			Lepanto
Pastora			
Arnau Togores			
Guillem Horrach			
Antoni Oliver			
Josep Ferragut			
Baltasar Bestard			
Joan Serra			
Josep Bibiloni			
Sor Miquela Ripoll			
Bartomeu Canyellas			
Metge Rossell			
Son Batle			
Mestre Antoni Vidal			
Estació			
Son Ramon			
Sa Travessia			
Sa Teulera			
Mossèn Andreu Llabrés i			
Feliu			
Can Hereu			
Teatre			
Son Beltran			
Avinguda del Cocó			

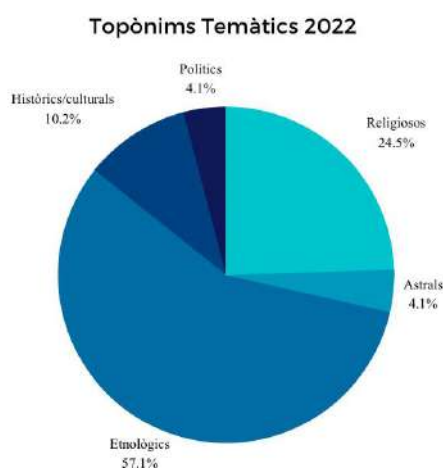
Taula 10 (Elaboració pròpia)

Si s'oberven les dues taules anteriors es pot veure que només hi ha hagut un canvi de nomenclatura respecte a l'etapa anterior. Es tracta del carrer Cervantes que ha estat substituït per Mossèn Andreu Llabrés i Feliu²¹, llubiner que fou ordenat sacerdot l'any 1971 i posteriorment va ser nomenat vicari de la Parroquia de Lloseta. Per tant, podem dir que s'ha passat d'un

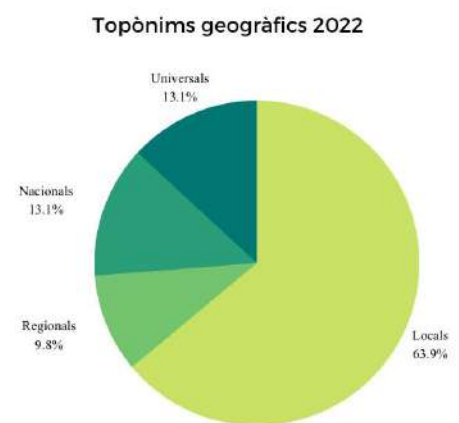
²¹ Reynés Villalonga, P. (1984). *Andreu Llabrés Feliu, Adéu!* LLOSETA Revista Independiente De Información Local, 8, 2-3.

topònim cultural a un topònim etnològic (taula 9), i d'un topònim nacional a un topònim local (taula 10). El darrer aspecte a comentar sobre les taules 9 i 10 és l'aparició de nou carrers nous: Son Ramon, Son Beltran, Joan Alcover, Francesc de Borja Moll, Costa i Llobera, Can Hereu, Teatre, sa Teulera i sa Travessía. Cinc d'aquests nou noms de carrers del municipi van ser aprovats l'any 2016. Seguint amb aquest canvi de tendència, el consistori es decanta per noms de poetes i escriptors mallorquins, encara que a dia d'avui encara no s'ha substituït cap nom de carrer que tengui connotacions de l'època de la dictadura, com són els carrers Josep Bibiloni, Jordi Ramon, Josep Coll, Bartomeu Canyellas, Baltasar Bestard, Josep Ferragut, Antoni Oliver, Guillem Horrach i Guillem Santandreu.

Per concloure aquest anàlisi és interessant parlar sobre quin perfil tenen els noms dels carrers de Lloseta. La gran majoria d'ells mencionen figures d'homes famosos o veïns del poble i també esmenten llocs i elements simbòlics que trobam en els respectius carrers que anomenen. En canvi, les poques figures femenines que trobam a la nomenclatura actual són totes relacionades amb la religió: Sor Miquela Ripoll, Santa Catalina Thomàs i Verge de Lluc. És sorprenent com el municipi ha anat cresquant i evolucionant en el temps però que a dia d'avui encara no hi hagi hagut cap nova proposta de figures femenines per donar nom als nous carrers que s'han anat obrint. Al poble hi ha hagut grans símbols de dones com les ripuntadores, mestres, esportistes, actrius, escriptores,... D'aquesta manera es seguiria donant importància a aquells topònims etnològics que són tan representatius per al poble.

Gràfic 9: Elaboració pròpia

Gràfic 10: Elaboració pròpia

Finalment, si s'observen les dues darreres taules elaborades es pot veure que al llarg de les èpoques estudiades, els topònims locals i etnològics sempre són els clars dominants. També és interessant destacar la lleugera tendència a l'alça que han tingut els topònims religiosos i el mateniment regular dels dos topònims astrals, sense cap modificació d'ençà la seva oficialització.

6. Recapitulacions de l'evolució de la toponímia de Lloseta.

Com s'ha pogut observar en el punt anterior, l'evolució toponímica dels carrers de Lloseta ha anat alternant en funció de l'etapa política en la que es trobava el municipi. Sempre ha anat augmentant el nombre de carrers d'ençà de l'oficialitat d'aquests l'any 1862, encara que, durant l'època de la dictadura va ser quan es van obrir més carrers i, per tant, apareixeren més noms nous.

Un altre aspecte a destacar és que, al llarg de totes les èpoques, la majoria de topònims històrics, religiosos, nacionals i etnològics són homes i una part d'aquests, classificats com a locals, són d'origen franquista, concretament deu homes dels disset que hi ha actualment. Tots ells van ser soldats que moriren lluitant al bàndol nacional durant la guerra civil. En quant als noms toponímics de dones només n'hi figuren tres: Sor Miquela Ripoll, Verge de Lluc i Santa Catalina Thomàs. Com es pot veure, de les poques dones que hi ha, totes són d'origen catòlic. Per tant, es pot obrir un debat per la substitució de topònims que van en contra de la Llei Estatal de Memòria Històrica, i per conseqüència, puguin ser canviats per noms de dones trascendentals, ja siguin locals, regionals o nacionals.

Ara, doncs, es comentaran tema per tema l'evolució dels topònims des del 1870 fins el 2022.

Classificacions temàtiques:

	1870-1913	1935-1936	1947-1974	1981-1986	2022
Religiosos	Sant	Sant Joan	San Juan	Sant Joan	Sant Joan
	Llorenç	Església	San Lorenzo	Sant Llorenç	Sant Llorenç
	Sant Joan	Paradís	Iglesia	Església	Església
	Església	Glòria	Paraiso	Paradís	Paradís

	Paradís Glòria	Fra Juníper Serra Sta. Catalina Thomás	Glòria Fray Junípero Serra Sta. Catalina Thomás Sor Micaela Ripoll	Glòria Fra Juníper Serra Sta. Catalina Thomás Sor Miquela Ripoll Reverend Llorenç Pons Frà Gajetà de Mallorca Verge de Lluç	Glòria Fra Juníper Serra Sta. Catalina Thomás Sor Miquela Ripoll Reverend Llorenç Pons Frà Gajetà de Mallorca Verge de Lluç Mossèn Andreu Llabrés i Feliu
--	-------------------	---	--	--	---

Taula 11: elaboració pròpia

Segons explica Salas Vives (2013)²², “Cabe resaltar que seguramente la religión no solo se mantuvo, sino que aumentó su presencia en el espacio urbano, ya que a la conservación de los nombres tradicionales que identificaban la calle con una iglesia o un personaje religioso local, ahora se añaden alusiones al catolicismo universal. Aixídoncs, podem observar com els topònims religiosos han anat augmentant a mesura que han anat passant les dècades. Durant la primera etapa estudiada només n’hi havia contabilitzats sis topònims religiosos. Actualment, en trobam tretze, poc més del doble que fa 150 anys. Un fet curiós és el que s’ha comentat anteriorment: els tres topònims amb nom de dona que trobam avui en dia al poble es troben dins aquesta classificació.

	1870-1913	1935-1936	1947-1974	1981-1986	2022
Astrals	Sol Lluna	Sol Lluna	Sol Lluna	Sol Lluna	Sol Lluna

Taula 12: elaboració pròpia

²² SALAS VIVES, Pere (2013): "La nación en la calle. Toponimia urbana y liberalismo en la Mallorca rural (1850-1924)", *Claves del mundo contemporáneo, debate e investigación: Actas del XI Congreso de la Asociación de la Historia Contemporánea*, T. M. Ortega López y M. Á. d. Arco Blanco, Granada, Comares.

Els topònims astrals no han variat gens. Són els mateixos que fa 150 anys ja que no se n'ha afegit cap i s'ah modificat el nom dels dos que hi ha.

	1870-1913	1935-1936	1947-1974	1981-1986	2022
Polítics		García Hernandez Pablo Iglesias Fermín Galán Antoni Maura	Calvo Sotelo Dr Gómez Ulla Antoni Maura Ramón y Cajal General Franco General Goded General Mola Ebro	Antoni Maura Joan Carles I	Antoni Maura Joan Carles I

Taula 13: elaboració pròpia

Els noms dels carrers amb temàtica política han anat variant al llarg dels anys. En la primera etapa no se'n va poder contabilitzar cap ja que no n'hi havia; en la segona etapa n'apareixeren quatre de caire republicà; durant el franquisme n'hi hagué vuit, el doble que durant l'etapa anterior; i quan començà la transició en quedaren dos, els mateixos que trobam actualment.

	1870-1913	1935-1936	1947-1974	1981-1986	2022
Etnològics	D'Avall Costa Estació Major Mont Pou Ayamans Pericàs Es Pujant	Costa Muntanya Pou Ayamans Pericàs Es Pujant Pastora Nou	Cuesa Monte Lorenzo Pons Ayamans Pericàs José Bibiloni Pastora Nueva Mayor	Costa Mont Ayamans Pericàs Son Batle Josep Bibiloni Pastora Nou Major	Costa Mont Pericàs Son Batle Josep Bibiloni Pastora Nou Major

	Pastora	Guillem	Guillermo	Guillem	Guillem
	Hereu	Santandreu	Santandreu	Santandreu	Santandreu
	Nou	Antoni Vidal	Miguel	Miquel	Miquel
		Ses Fleixes	Puigserver	Puigserver	Puigserver
		Carrer d'Inca	Guillem Català	Guillem	Guillem
		Truiola	Truyola	Català	Català
		Els Sequers	José Ferragut	Bartolomé	Bartomeu
			Baltasar	Cañellas	Canyellas
			Bestard	Truiola	Truiola
			Els Sequers	Josep Ferragut	Josep Ferragut
			Jorge Ramon	Baltasar	Baltasar
			Guillermo	Bestard	Bestard
			Horrach	Es Morull	Es Morull
			Antonio Oliver	Guillem	Guillem
			Juan Serra	Horrach	Horrach
				Antoni Oliver	Antoni Oliver
				José Coll	Josep Coll
				Ses Fleixes	Ses Fleixes
				Metge Rossell	Metge Rossell
				Es Pou Nou	Es Pou Nou
				Estació	Estació
				Jordi Ramon	Jordi Ramon
				Mestre Antoni	Mestre Antoni
				Vidal	Vidal
				Joan Serra	Joan Serra
				Avinguda del	Son Ramon
				Cocó	Son Beltran
					Sa Travessia
					Sa Teulera
					Can Hereu
					Teatre
					Avinguda del
					Cocó

Taula 14: elaboració pròpia

Els topònims etnològics són els més nombrosos actualment. També ho van ser a cada època en que s'ha estudiat ja que la majoria dels noms dels carrers fan, i feien, referència a llocs o persones relacionades amb el municipi.

	1870-1913	1935-1936	1947-1974	1981-1986	2022
Històric/culturals	Dameto Comte	Dameto Ramón i Cajal Beat Ramon Llull Arnau Togores Comte	Ramón y Cajal Beato Ramon Llull Arnaldo Togores Comte	Federico Chopin Ramón i Cajal Beat Ramon Llull Rubén Darío Goya Miquel de Cervantes Federico Garcia Lorca Arnau Togores Comte Ayamans Cristòfol Colom Reis Catòlics Doctor Flemin Lepanto	Frederic Chopin Ramón i Cajal Beat Ramon Llull Rubén Darío Francesc Goya Frederic Garcia Lorca Joan Alcover Francesc de Borja Moll Costa i Llobera Arnau Togores Comte d'Ayamans Cristòfol Colom Reis Catòlics Doctor Fleming Lepanto

Taula 15: elaboració pròpia

Un altre grup toponímic nombró són els històric/culturals. Actualment n'hi ha quasi vuit vegades més dels que hi havia fa 150 anys. Observam qu hi ha un gran nombre de poetes i il·lustres mallorquins com Joan Alcover, Francesc de Borja Moll o Ramon Llull; però també

trobam músics com Frederic Chopin; personatges històrics com Cristòfol Colom o els Reis Catòlics; o batalles com la de Lepanto.

Classificacions geogràfiques:

	1870-1913	1935-1936	1947-1974	1981-1986	2022
Locals	Comte Major Pericàs Hereu Ayamans D'Avall Costa Nou Estació Mont Pou Es Pujant Pastora	Comte Pericàs Ayamans Guillem Santandreu Costa Nou Antoni Vidal Muntanya Pou Es Pujant Pastora Truiola Ses Fleixes Arnau Togores d'Inca Els Sequers	Comte Pericàs Truyola Ayamans Jorge Ramon Guillermo Santandreu Miguel Puigserver Guillem Català Cuesta Nueva Mayor Monte Lorenzo Pons Es Pujant Pastora Arnaldo Togores Guillermo Horrach Antonio Oliver José Ferragut Baltasar Bestard Levante Juan Serra	Comte Pericàs Truiola Jordi Ramon Guillem Santandreu Ses Fleixes Miquel Puigserver Guillem Català Costa Es Morull Nou Es Pou nou Major Mont José Coll Reverend Llorenç Pons Pastora Arnau Togores Guillem Horrach Antoni Oliver Josep Ferragut Baltasar Bestard	Comte d'Ayamans Pericàs Truiola Jordi Ramon Guillem Santandreu Ses Fleixes Miquel Puigserver Guillem Català Costa Es Morull Nou Es Pou Nou Major Mont Josep Coll Reverend Llorenç Pons Pastora Arnau Togores Guillem Horrach Antoni Oliver Josep Ferragut Baltasar Bestard Joan Serra Josep Bibiloni

			Els Sequers José Bibiloni Sor Micaela Ripoll	Joan Serra Josep Bibiloni Sor Miquela Ripoll Bartolomé Cañellas Metge Rossell Son Batle Mestre Antoni Vidal Estació Avinguda del Cocó	Sor Miquela Ripoll Bartomeu Canyellas Metge Rossell Son Batle Mestre Antoni Vidal Estació Son Ramon Sa Travessia Sa Teulera Mossèn Andreu Llabrés i Feliu Can Hereu Teatre Son Beltran Avinguda del Cocó
--	--	--	---	---	--

Taula 16: elaboració pròpia

Si s'observa la taula que recull els topònims locals es pot veure com han anat augmentant al llarg dels cinc períodes estudiats. En la primera etapa n'hi trobam 13. Actualment trobam el triple de topònims, això fa que sigui el grup més nombrós d'aquesta classificació.

	1870-1913	1935-1936	1947-1974	1981-1986	2022
Regionals	Dameto	Dameto Sta. Catalina Thomàs Beat Ramon Llull	Sta. Catalina Thomás Beato Ramon Llull	Sta. Catalina Thomás Beat Ramon Llull Fra Gajetà de Mallorca	Sta. Catalina Thomás Beat Ramon Llull Fra Gajetà de Mallorca

					Joan Alcover Francesc de Borja Moll Costa i Llobera
--	--	--	--	--	--

Taula 17: elaboració pròpia

Els topònims regionals han tengut un augment molt sutil. En la primera etapa, de l'any 1870 fins el 1913 només s'observa un topònim. En l'actualitat se n'observen sis. És el grup amb menys nombre de topònims de tota la classificació geogràfica.

	1870-1913	1935-1936	1947-1974	1981-1986	2022
Nacionals		García Hernandez Pablo Iglesias Fermín Galán Antoni Maura Ramón i Cajal	Calvo Sotelo Dr Gómez Ulla Antoni Maura Ramón y Cajal General Franco General Goded General Mola Ebro	Federico García Lorca Miguel de Cervantes Goya Antoni Maura Rubén Darío Ramón i Cajal Reis Catòlics Joan Carles I Cristòfol Colom	Frederic García Lorca Francesc Goya Antoni Maura Rubén Darío Ramón i Cajal Reis Catòlics Joan Carles I Cristòfol Colom

Taula 18: elaboració pròpia

Durant els anys 1870 i 1913 no trobam cap topònim nacional en els carrers del municipi. No és fins ben entrada la II República quan apareixen figures importants d'aquesta època. Llavors, durant el franquisme es substitueixen els noms de caire republicà per aquelles figures de generals i soldats franquistes. Apareixen el doble de topònims que en el període anterior. Durant la transició es van substituint per noms de poetes i figures sense gaire caire polític.

	1870-1913	1935-1936	1947-1974	1981-1986	2022
Universals				Sol	Sol
				Lluna	Lluna
				Sant Joan	Sant Joan
				Sant Llorenç	Sant Llorenç
	Sol	Sol	Sol	Església	Església
	Lluna	Lluna	Luna	Paradís	Paradís
	Sant	Sant Joan	San Juan	Glòria	Glòria
	Llorenç	Església	San Lorenzo	Verge de Lluc	Verge de Lluc
	Sant Joan	Pardís	Iglesia	Fra Juníper	Fra Juníper
	Església	Glòria	Paraiso	Serra	Serra
	Pardís	Fra Juníper	Glòria	Federico	Frederic
	Glòria	Serra	Fray Junípero	Chopin	Chopin
			Serra	Doctor	Doctor
				Fleming	Fleming
			Lepanto	Lepanto	

Taula 19. Elaboració pròpia

Finalment, es pot observar un clar augment dels topònims universals que hi havia l'any 1870 i els que hi ha actualment. Es mantenen els qui ja hi havia i s'afegeixen de nous com el de Fra Juníper Serra durant la II República; i Verge de Lluc, Lepanto, Doctor Fleming i Frederic Chopin durant l'època de transició democràtica.

7. Creació d'una Comissió d'Història al centre Es Puig de Lloseta

7.1 Contextualització del centre

El CEIP Es Puig de Lloseta és el centre educatiu del poble i té ensenyament d'Educació Infantil de 3 anys a 5 anys i de Primària. Aquests grups estan distribuïts en tres edificis: un per a Infantil, un per als grups de 1r i 2n i l'altre per als grups de 3r a 6è.

Hi ha 42 professors i d'entre aquests n'hi ha onze a infantil i vint-i-quatre a primària, a més d'un gran i complex equip de suport i especialistes.

A l'escola hi ha uns 560 alumnes, un 16% d'aquests són d'origen estranger i dintre d'aquest percentatge hi trobem que la majoria són de procedència marroquina.

Pel que fa a projectes d'innovació, a infantil fan feina amb els ambients una hora i mitja diària. A primer i segon de primària s'alternen els ambients juntament amb els tallers i projectes. Finalment, a partir de tercer de primària fan feina amb projectes i tallers i hi destinen generalment unes 15 hores setmanals. A més d'aquestes innovacions, els professors també participen en un Erasmus + que té la finalitat de conèixer i entendre la nova escola del segle XXI.

En aquest col·leg hi trobem un director, una cap d'estudis i una secretària que entre elles gestionen i controlen el centre. Els documents de centre més emprats són el PGA (Programació General Anual) i el PEC (reglament de règim intern).

L'AMIPA realitza una tasca molt important dins el centre. És una associació molt activa i compromesa, col·labora de valent amb tot allò que està en les seves mans i duu a terme moltes tasques solidàries.

Al ser l'única escola del poble, té una gran relació amb aquest i amb totes les entitats que l'envolten. A més a més, aquesta escola realitza un programa d'agermanament amb una escola de Nicaragua, fet que fa als alumnes intercanviar cultures, gustos, ambients i ajuda econòmica.

7.2 Objectius de la Comissió

- Promoure l'accessibilitat de la història a tots els conjunts de població, especificant els infants dels centres CEIP Es Puig, per poder preservar la cultura i les memòries del municipi en qüestió.
- Elaboració d'un producte final fruit de la recerca d'informació a través de fonts històriques sobre diversos temes relacionats amb la història, geografia i cultura del poble de Lloseta.
- Treballar de manera cooperativa entre diferents agents (mestres, alumnes i famílies) per reforçar els vincles socials i promoure l'interès en les Ciències Socials.

7.3 Estructura i Funcionament

La present Comissió d'Història es crearà per entrar en funcionament des de l'inici swl curs escolar. Estarà formada per tres docents del centre, quatre alumnes de segon i tercer cicle i quatre pares i mares voluntaris.

En primer lloc s'assignaran els càrrecs dins la primera reunió a principi de curs, dins el mes de setembre. Aquests càrrecs es basaran en aquells que hi ha dins un grup cooperatiu, ja que aquesta comissió tindrà com a principal repte fer feina conjuntament per elaborar un producte final. Així doncs, trobarem a un/a coordinador/a que serà responsable de supervisar, col·laborar i pautar la feina de tota la comissió; un/a secretari/a encarregat/da d'anotar les decisions i els acords presos pel grup; finalment i trobarem la resta de col·laboradors/es de la comissió que s'implicaran també en la recerca i documentació del treball, així com la creació i preparació del producte final. Cal remarcar que tots els participants de la comissió seran col·laboradors/es ja que s'implicaran en la mateixa mesura, encara que s'haurà d'assignar el rol de coordinador/a i secretari/a per poder garantir un funcionamen òptim i adequat.

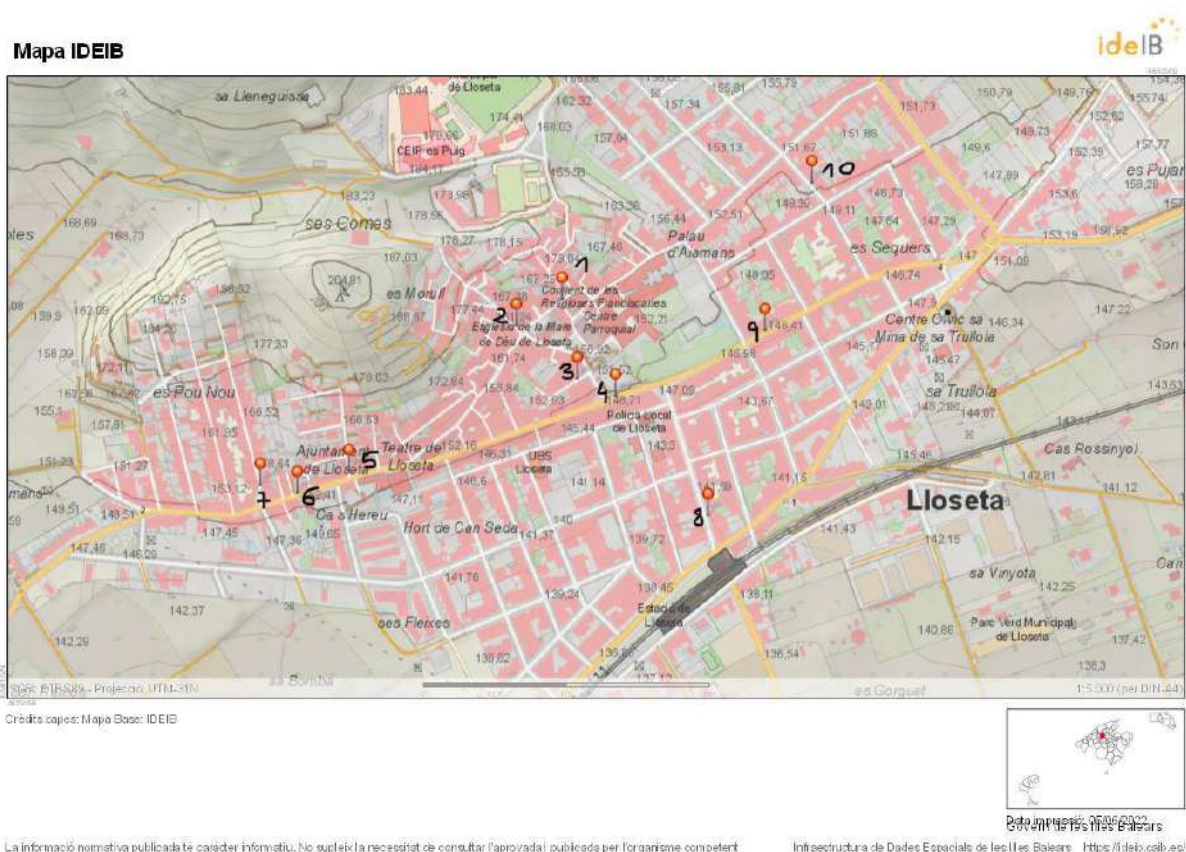
Llavors, quan tots els participants tinguin clara la seva funció, dins la mateixa reunió que es celebrarà al setembre, començarà la pluja d'idees per triar el tema el qual servirà de fil conductor per començar la recerca. En aquest cas, s'ha proposat el tema *L'evolució toponímica dels carrers de Lloseta*. Per tant, tots els/les col·laboradors/es començaran la recerca que tindrà una durada de sis mesos. Dintre d'aquest període s'aniràn fent reunions periòdiques quinzenalment a fi de comentar la informació que es va trobant i començar a marcar les bases del que serà el producte final, un itinerari didàctic. Passat el període de recerca, hi haurà dos mesos per acabar de confeccionar el projecte final i, durant el més de juny es realitzarà l'activitat com a sortida escolar a fi de donar a conèixer tot el projecte que mares, pares, docents i alumnes han creat. Tots els cursos d'Educació Primària podran gaudir de les explicacions dels col·laboradors de la comissió i, finalment, a mode de cloenda, es farà arribar a l'Ajuntament propostes de millora o possibles canvis de nomenclatura dels carrers sorgits de les idees dels infants, per així poder fer-los partíceps dels possibles canvis en el poble de Lloseta.

7.4 Confecció d'un itinerari didàctic com a producte final

7.4.1 Introducció

L'activitat final que sorgirà a partir de la recerca d'informació durant els sis mesos serà un itinerari didàctic per els carrers amb una toponímia més interessant. Així doncs, aquest producte final constarà de 12 aturades arreu dels carrers del poble allà on s'anirà explicant la història dels seus topònims anteriors o si aquest ha perdurat al llarg de la història. Finalment s'obrirà una roda de preguntes i propostes de millora relacionades amb el tema que s'haurà exposat.

7.4.2 Mapa i llegenda

IDEIB. Visor general. (s. f.). ideIB. Recuperat 6 de juny de 2022, de <https://ideib.caib.es/visor/>

Com es pot veure al mapa, la ruta comptarà amb deu estacions, les quals seràn aquestes, per ordre:

- 1- Carrer Sant Llorenç
- 2- Carrer es Morull

- 3- Carrer Arnau Togores
- 4- Carrer Guillem Santndreu
- 5- Carrer Lluna
- 6- Carrer d'es Pou Nou
- 7- Carrer Reverend Llorenç Pons
- 8- Carrre Mestre Antoni Vidal
- 9- Carrer Joan Carles I
- 10- Carrer Sor Miquela Ripoll

7.4.3 Metodologia

L'activitat es posarà en marxa de la següent manera: durant el mes de juny s'aniran organitzant les visites guiades amb tots els cursos d'Educació Primària. Les visites guiades estaran formades per un infant, un adult i un mestre que aniran explicant tot el que han après carrer per carrer al curs corresponent. Llavors, quan la ruta s'hagui acabat, els infants que tinguin propostes o suggeriments en relació al tema o a l'itinerari es podran expressar i, si sorgeix qualche proposta interessant, serà traslladada a l'Ajuntament com a possible punt a tractar al plè.

L'itinerari està pensat per tenir una durada màxima de d'una hora i mitja i possiblement es faci de 10:00 a 11:30 per llavors seguir amb les activitats de cada grup dins el centre.

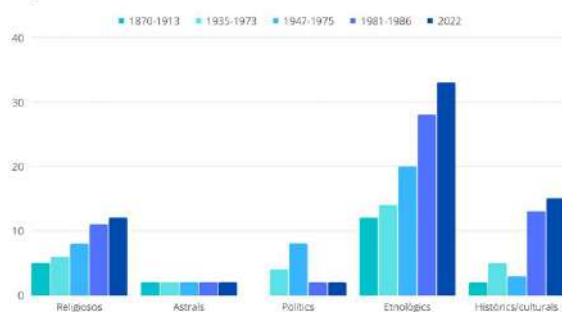
7.5 Avantatges

El fet de crear un itinerari pels carrers de Lloseta ja fa que l'aprenentatge es faci fora de l'aula, d'una manera més entretenguda i també aprofinant per conèixer altres racons del poble que, potser no siguin tan visitats. També, fomenta l'autonomia dels qui participen en la recerca, sobretot dels infants que, posteriorment també han d'explicar-ho als seus companys del centre. És una bona oportunitat, també, per fer sorgir propostes interessants per millorar el municipi ja que hi haurà una xarxa de comunicació constant entre el centre i el consistori municipal. D'aquesta manera, no es farà un treball de bades, sinó que servirà com a proposta de millora o, inclús per poder ampliar els coneixements sobre el municipi, ja que podrà quedar registrat dins la biblioteca municipal del poble o al registre de l'Ajuntament.

8. Conclusions

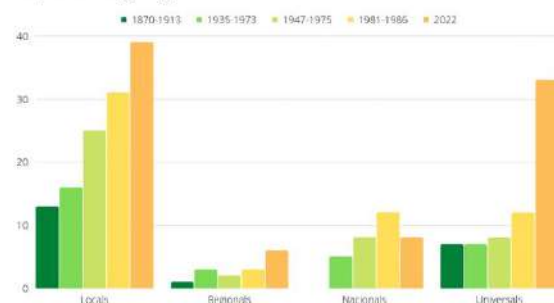
Recollint tot el que s'ha dit, es poden extreure diverses conclusions generals. Una qüestió interessant és l'aparició, abruptament, dels topònims nacionals i polítics entre els anys 1935 i 1936. Amb aquest fet, es pot considerar la integració entre el municipi i l'Estat-nació. Casualment, aquests topònims es donen a carrers i places que abarquen una activitat social i econòmica important, com és el cas del carrer Pablo Iglesias (actualment carrer Major), allà on es troben actualment alguns començos i l'església. Anteriorment era el carrer principal del poble, i per tant, és un del més antics del municipi. També es pot posar d'exemple la plaça dels Quatre Cantons, anteriorment anomeada Plaça de la República (durant els anys 1935 i 1936), antigament, lloc de celebració dels mercats setmanals i festes populars. El mateix succeí durant la dictadura de Franco. Aquests representaven un 14,3% durant la II República (gràfic 3) i durant el franquisme s'incrementà fins a un 18,6% (gràfic 5). Els topònims polítics es duplicaren durant l'època de la dictadura i, conseqüentment, també ho feren els nacionals. Es substituïren els noms republicans per aquells topònims franquistes i, això, va fer que un altre cop, els llocs més importants del municipi, com diu Salas Vives (2013)²³, es convertiren en espais simbòlics per crear o reforçar la nació. Així doncs, anomenar d'aquesta manera aquests llocs tan concorreguts dins la societat llosetina només tenia un motiu clar: l'exaltament del sentiment d'Estat-nació per damunt de tot. Actualment els topònims polítics representen un 4,1% (gràfic 9). Això dona a entendre que aquesta voluntat d'exaltament patriòtic ha anat minvant ara com ara.

Topònims temàtics

Gràfic 11: Elaboració pròpia

Topònims geogràfics

Gràfic 12: Elaboració pròpia

²³ Salas Vives, Pere (2013): "La nación en la calle. Toponimia urbana y liberalismo en la Mallorca rural (1850-1924)", *Claves del mundo contemporáneo, debate e investigación: Actas del XI Congreso de la Asociación de la Historia Contemporánea*, T. M. Ortega López y M. Á. d. Arco Blanco, Granada, Comares.

Pel que fa als topònims durant l'època de la transició democràtica, si es comparen amb els franquistes, encara es pot seguir veient l'increment de topònims nacionals respecte l'època anterior. També es pot remarcar que durant la transició democràtica hi va haver un augment bastant notable de topònims històrics/culturals que va anar en detriment de la toponímia classificada com a política. Aquest fet, segons explica Reynés Villalonga (2022) en una entrevista particular, ve donat pel motiu que hi havia un regidor del grup parlamentari socialista al consistori que era escriptor, de manera que els noms proposats pels carrers que s'havien d'obrir en aquella època van ser poetes i escriptors amb un llegat important, proposats per ell. Seguidament, també es podria remarcar la regularitat dels topònims religiosos, ja que no han patit cap canvi d'ençà de la seva regularització, l'any 1862. Per acabar amb les conclusions sobre l'evolució de la toponímia dels carrers de Lloseta, s'afegiria que els noms de carrers classificats com a regionals han tingut, al llarg de tota la història un pès molt inferior si es compara amb les temàtiques locals, nacionals i universals. Per aquest fet, es pot corroborar amb més dades la taula elaborada per Salas Vives (2013) feta al seu article *La nació en la calle*²⁴, allà on mostra que les xifres de carrers amb topònims regionals són inferiors a la resta de temàtiques. En contraposició, els topònims etnològics i locals han estat els predominants al llarg de les cinc èpoques estudiades. Per tant, si ho comparam amb altres municipis com Llubí, Felanitx, Búger, Sa Pobla... es pot confirmar aquesta tendència semblant entre els diferents municipis de Mallorca, allà on la toponímia local predomina per sobre de la regional.

Així mateix, i de manera breu, també es pot comentar quins topònims trobam a dia d'avui. Com s'ha explicat al punt sis, només es troben tres dones entre tots els noms dels carrers de Lloseta i tots són de temàtica religiosa. És així que pot ser una bona idea obrir un debat sobre altres possibles noms de dones que puguin formar part dels carrers del poble. També servirà com a introducció de les diferents etapes de l'època contemporània. És una gran oportunitat per conèixer la història del món que ens envolta, començant per el més proper per als infants.

Un altra qüestió a tractar és l'afirmació que les ciències socials sempre han tengut un caire memorístic de reproducció de coneixements. Així doncs, en el present treball s'ha volgut

²⁴ Salas Vives, Pere (2013): "La nación en la calle. Toponimia urbana y liberalismo en la Mallorca rural (1850-1924)", *Claves del mundo contemporáneo, debate e investigación: Actas del XI Congreso de la Asociación de la Historia Contemporánea*, T. M. Ortega López y M. Á. d. Arco Blanco, Granada, Comares.

canviar aquest enfocament per tractar-ho des d'una mirada constructivista i a partir de les experiències que els hi podrem proporcionar. D'aquesta manera, es pretindrà crear²⁵ espais de diàleg, discussió i debat per ser crítics; es començarà a fer feina amb tècniques de treball de camp i de fonts per captar i comprendre la realitat, i els infants s'iniciaran en tècniques d'investigació per desenvolupar estratègies pel tractament de la informació. D'aquesta manera es començarà a crear una actitud de suport i respecte cap a aquest àmbit que farà augmentar l'interès i la curiositat cap a ella.

Amb la creació de la Comissió d'Història també es pretén donar valor a les ciències socials i assegurar que any rere any es tractaran temes interessants en relació al poble de Lloseta per visibilitzar el patrimoni històric del que disposa el municipi i, d'aquesta manera, relacionar-ho amb els esdeveniments generals ajudant així a interconnectar-ho amb la resta del món.

Així doncs, no hi ha dubte que si acostam la història i la cultura de Lloseta als infants d'aquest poble de manera engrescadora, aquesta serà rebuda amb curiositat i entusiasme per ells. Per tant, es considera que aquesta comissió serà necessària per seguir preservant la importància de les ciències socials dins el centre i, fomentar el respecte i l'interès de tots per aquest àmbit.

9. Referències bibliogràfiques

Anfrons I Pascual, E. (2013, maig). *Anàlisi del patrimoni proper com a recurs en la didàctica de les ciències socials*. <http://hdl.handle.net/10854/2513>

Antoni Despuig i Dameto. (s. d.). Enciclopèdia.cat. Recuperat 6 de maig de 2022, de <https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/antoni-despuig-i-dameto>

Capó Villalonga, J. (1985). *Història de Lloseta* (Vol. 4). L'Autor.

Capó Villalonga, J. (1981). *L'oratori del Cocó de Lloseta*. Jaume Capó Villalonga.

Capó Villalonga, J. (1991). *Palacio Ayamans de Lloseta*. Ajuntament de Lloseta.

²⁵ Gavaldà, A., & Pons Altés, J. M. (2013). *El tractament de les ciències socials per a l'educació primària: proposta teòrica i pràctica* (1.ª ed.). Publicacions URV.

Crespí Gómez, M., Gaita Socies, M. M., Ordinas Marcé, G., Rotger Moyà, F. R., Vibot Railakari, T., Mancomunitat del Raiguer, Consell de Mallorca, & Sa Nostra. (2007). *Guia Patrimonial del Raiguer*. Mancomunitat del Raiguer.

Gavaldà, A., & Pons Altés, J. M. (2013). *El tractament de les ciències socials per a l'educació primària: proposta teòrica i pràctica* (1.ª ed.). Publicacions URV.

IDEIB. Visor general. (s. f.). ideIB. Recuperat 6 de juny de 2022, de <https://ideib.caib.es/visor/>

INE - Instituto Nacional de Estadística. (s. d.). *Instituto Nacional de Estadística*. Recuperat 17 de març de 2022, de <https://www.ine.es/jaxiT3/Datos.htm?t=2860#!tabs-tabla>

Pol Mateu, S. (2021). *Calles, plazas y rincones de Lloseta* (1.ª ed.). Sebastián Pol Mateu.

Salas Vives, Pere (2013): "La nación en la calle. Toponimia urbana y liberalismo en la Mallorca rural (1850-1924)", *Claves del mundo contemporáneo, debate e investigación: Actas del XI Congreso de la Asociación de la Historia Contemporánea*, T. M. Ortega López y M. Á. d. Arco Blanco, Granada, Comares.

Reynés Villalonga, P. (1981). *Lloseta, l'evolució d'un poble*. Pau Reynés Villalonga.

Reynés Villalonga, P. (1980). *Nosaltres els llosetins* (Vol. 1). Pau Reynés Villalonga.

Reynés Villalonga, P. (1984). *Andreu Llabrés Feliu, Adéu!* LLOSETA Revista Independiente De Información Local, 8, 2-3.

Reynés Villalonga, P. (1987). *Nosaltres els llosetins* (Vol. 2). Pau Reynés Villalonga.

9. Annexes

Annex 1:

1870	1935	1947	1986	Actualitat
	com. Bosc i com. Palsarut Sta Catalina Thomas	Sta Catalina Thomas	Avinguda Nra Sra del Cós Federico Chopin Lepanto Sta Catalina Thomas Set Flexes	Avinguda del Cós Frederic Chopin Lepanto Sta Catalina Thomas Flekes Teatre Can Herreu Costa i Llobera Francesc de Bogia Melv Joan Alcover
Hereu	Josap Ferrer Ses Flexes	Dr. Gómez Ulla	Es Pau Nou	Es Pau Nou Sa Teulera Sa Travessia Paradís Glòria Mont Rev. Llorenç Pons Lluna St. Joan Sol Major Costa Pericàs Guillem Santandreu Arnau Togores Es Marull Església St. Llorenç Compte d'Ayamons Pastor Nou
	Paradís Glòria	Paradís Glòria Monte	Paradís Glòria Mont Reverend Llorenç Pons Lluna San Joan Sol Major Costa Pericàs Guillem Santandreu Arnau Togores Es Marull Església St. Llorenç Compte d'Ayamons Pastor Nou	Paradís Glòria Mont Rev. Llorenç Pons Lluna St. Joan Sol Major Costa Pericàs Guillem Santandreu Arnau Togores Es Marull Església St. Llorenç Compte d'Ayamons Pastor Nou
Mont	Muntanya(?)	Monte	Mont	Mont
Pau	Pau	Lorenzo Pons	Reverend Llorenç Pons	Rev. Llorenç Pons
St Joan	Lluna	Lluna	Lluna	Lluna
Sol	St. Joan	San Joan	San Joan	St. Joan
Major	Sol	Sol	Sol	Sol
	Poble Iglesias	Mayer	Major	Major
Costa	Costa	Costa	Costa	Costa
Pericàs	Pericàs	Pericàs	Pericàs	Pericàs
d'Avall	Guillem Santandreu Arnau Togores	Guillem Santandreu Arnau Togores	Guillem Santandreu Arnau Togores	Guillem Santandreu Arnau Togores
Dameta	Com. Pusseta	Jorge Ramon	Es Marull	Es Marull
Església	Església	Iglesia	Església	Església
Sant Llorenç	Fermín Galon	San Lorenzo	St. Llorenç	St. Llorenç
Compte			Compte d'Ayamons	Compte d'Ayamons
Pastora	Pastora	Pastora	Pastora	Pastora
Nou	Nou	Nou	Nou	Nou
	de més Antoni Mauro	Antoni? Mauro	Fra Cajeta de Mallorca Antoni Mauro Verge de Lluç Ramon i Cajal	Fra Cajeta de Mallorca Antoni Mauro Verge de Lluç Ramon i Cajal
	Com. Estany Ramon i Cajal Fra Juniper Serra Ses Flexes	Fray Junipero Serra Miquel Puigserver Guillem Català	Fra Juniper Serra Miquel Puigserver Guillem Català	Fra Juniper Serra Miquel Puigserver Guillem Català
Estació	Antoni Vidal	General Franco	Estació Mestre Antoni Vidal	Estació Mestre Antoni Vidal
	Com. d'Inca Carrer d'Inca	General Gudet Guillermo Horach Antonio Oliver	Juan Carlos I Guillem Horach Rubén Darío Antonio Oliver	Juan Carlos I Guillem Horach Rubén Darío Antonio Oliver
	Metlles Truiola	Truiola	Truiola	Truiola
	Com. de Sa Vinyeta Els Seqwers	Jose Ferragut Baltasar Bastard	Josep Ferragut Baltasar Bastard Guistaf Colom Reis Catòlics	Josep Ferragut Baltasar Bastard Guistaf Colom Reis Catòlics
	Com. de Sa Vinyeta Els Seqwers	Beato Ramon Lull	Beato Ramon Lull Bartolomeu Goyas Jose Coll	Beato Ramon Lull Bartolomeu Goyas Jose Coll
	els Seqwers	General Nadal	Jose Coll Doctor Fleming Joan Serra	Jose Coll Doctor Fleming Joan Serra
		Joan Serra els Seqwers	Hetge Rossell	Hetge Rossell
		Ebro	Jordi Ramon	Jordi Ramon
		Jose Bibiloni	San Batle	San Batle
		Sr Miquela Ripoll	Josep Bibiloni	Josep Bibiloni
		Levante	Sr Miquela Ripoll Miquel de Anarits	Sr Miquela Ripoll Miquel de Anarits
es Pujant			Federico Garcia Lorca	Federico Garcia Lorca (Cami de San Ramon)

AYUNTAMIENTO DE LLOSETA

N.º Registro Entidad Local
01070295

(BALEARES)

NOMENCLATOR DE CALLES DE ESTA VILLA

DENOMINACION ANTERIOR.-

DENOMINACION ACTUAL.-

Antonio Maura.	1 Antoni Maura.
Antonio Oliver	2 Antoni Oliver
Arnaldo Togores.	3 Arnau Togores
Avenida del Cocó.	4 Avinguda del Coco.
Baltasar Bestard.	5 Baltasar Bestard.
Bartolomé Cañellas.	6 Bartomeu Canyellas.
Beato Ramón Llull.	7 Beat Ramón Llull
• Carretera de Biniamar	8 Carretera de Biniamar.
Cervantes.	9 Cervantes.
Conde Ayamans.	10 Comte Ayamans.
Cuesta.	11 Costa.
Cristobal Colon	12 Cristofol Colon.
Doctor Fleming.	13 Docto Fleming.
Iglesia.	14 Esglesia.
Jorge Ramón.	15 Es Morull.
(FR) Calvo Sotelo.	16 Es Pou Nou.
Estación.	17 Estacio
Federico Chopin.	18 Federic Chopin.
Levante.	19 Federico Garcia Lorca.
Fray Cayetano de Mallorca.	20 Fra Cajeta de Mallorca
Francisco de Goya.	21 Francesc de Goya.
Gloria.	22 Gloria.
Guillem Catala	23 Guillem Catala.
Guillermo Horrach.	24 Guillem Horrach.
Guillermo Santandreu.	25 Guillem Santandreu.
(FR) Gral. Goded.	26 Joan Carles I.
Juan Serra.	27 Joan Serra.
Ebro.	28 Jordi Ramón.
José Bibiloni.	29 Josep Bibiloni.
José Coll.	30 Josep Coll.
José Ferragut.	31 Josep Ferragut.
Lepanto.	32 Lepanto.
Luna.	33 Lluna.
Plaza Mallorca.	34 Plaça Mallorca.
Mayor.	35 Major
(FR) Gral. Franco.	36 Mestre Antoni Vidal.
Medico Rossell.	37 Metge Rossell
Monte.	38 Mont.
• Miguel Puigserver.	39 Miquel Puigserver.
Nueva	40 Nou.
Paraiso.	41 Paradis.
Pastora.	42 Pastora.
Pericas.	43 Pericas.
Reyes Católicos.	44 Reis Catolics.
Reverendo Lorenzo Pons.	45 Reverend Llorenç Pons.
Ruben Dario.	46 Ruben Dario.
San Juan.	47 Sant Joan.
San Lorenzo.	48 Sant Llorenç.
Santa Catalina Thomas.	49 Santa Catalina Thomas.
(FR) Dr. Gomez Ulla.	50 Ses Flexes.
Sol.	51 Sol.

Baltasar Bestard.
Bartolomé Cañellas.
Beato Ramón Llull.
Carretera de Biniamar
Cervantes.
Conde Ayamans.
Cuesta.
Cristobal Colon
Doctor Fleming.
Iglesia.
Jorge Ramón.
Calvo Sotelo.
Estación.
Federico Chopin.
Levante.
Fray Cayetano de Mallorca.
Francisco de Goya.
Gloria.
Guillem Catala
Guillermo Horrach.
Guillermo Santandreu.
Gral. Goded.
Juan Serra.
Ebro .
José Bibiloni.
José Coll.
José Ferragut.
Lepanto.
Luna.
Plaza Mallorca.
Mayor.
Gral. Franco.
Medico Rossell.
Monte.
Miguel Puigserver.
Nueva
Paraiso.
Pastora.
Pericas.
Reyes Católicos.
Reverendo Lorenzo Pons.
Ruben Dario.
San Juan.
San Lorenzo.
Santa Catalina Thomas.
Dr. Gomez Ulla.
Sol.
Son Balle.
Sor Micaela Ripoll.
Truyola.
Virgen de Lluch

1 Baltasar Bestard.
2 Bartomeu Canyellas.
3 Beat Ramón Llull
4 Carretera de Biniamar.
5 Cervantes.
6 Comte Ayamans.
7 Costa.
8 Cristofol Colon.
9 Docto Fleming.
10 Esglesia.
11 Es Morull.
12 Es Pou Nou.
13 Estacio
14 Federic Chopin.
15 Federico Garcia Lorca.
16 Fra Cajeta de Mallorca
17 Francesc de Goya.
18 Gloria.
19 Guillem Catala.
20 Guillem Horrach.
21 Guillem Santandreu.
22 Joan Carles I.
23 Joan Serra.
24 Jordi Ramón.
25 Josep Bibiloni.
26 Josep Coll.
27 Josep Ferragut.
28 Lepanto.
29 Lluna.
30 Plaça Mallorca.
31 Major
32 Mestre Antoni Vidal.
33 Metge Rossell
34 Mont.
35 Miquel Puigserver.
36 Nou.
37 Paradis.
38 Pastora.
39 Pericas.
40 Reis Catolics.
41 Reverend Llorenç Pons.
42 Ruben Dario.
43 Sant Joan.
44 Sant Llorenç.
45 Santa Catalina Thomas.
46 Ses Flexes.
47 Sol.
48 Son Batle.
49 Sor Miquela Ripoll.
50 Truiola.
51 Verge de Lluc.

DENOMINACION ANTERIOR:

Fray Junipero Serra.
Ramón y Cajal

DENOMINACION ACTUAL:

CS Fra Juniper Serra
SG Ramón i Cajal.

=====

Nuevo Ordinario 7-9-1981

5

artículo 34 del Reglamento de Contratación de las Corporaciones Locales.

OBRAS PLAZA CONSTITUCIÓN. - Se cuenta la necesidad de adecuar la Plaza de la Constitución, que debería superarse por la construcción del muro de contención de la carretera y deliberado el asunto, se acuerda facultar a la Comisión Municipal de obras para que gestione y efectue la construcción de un muro de contención, decorativo, de la c/ Reyes Católicos, cuyos gestiones se efectuarán por administración.

ASFALTADO CAMINOS. - Al objeto de aprovechar las subvenciones de Inyda concedidas para la pavimentación de caminos, vista la relación de caminos se consideran como preferentes los de San Clota, Goumendius, San Toqores y San Baile acordándose facultar al Presidente de la Comisión de Medio Ambiente para que gestione lo necesario acerca de los contratistas y proceder de inmediato a contratar las obras.

PALACIO AYAHANS. - A raíz de las publicaciones aparecidas en la prensa, publicando la posible venta del Palacio Ayahans, el Sr. Alcalde informa de la visita efectuada a su propietario y de la gestión personal mantenida, toda vez que no ha contestado e ninguno de los escritos que esta Alcaldía le dirigió el pasado mes de agosto, y considerando excesivo el precio de 10.000.000 pesetas señalado para su adquisición, se acuerda que un Comisión formada por miembros de este Consistorio y vecinos de esta villa, estudien y gestionen la negociación.

ACLARACIÓN DE LA VOTACIÓN PÚBLICA REALIZADA EN EL PLENO ORDINARIO DEL DÍA 6 DE JULIO DE 1.981
CAMBIOS DE NOMBRES DE CALLES Y PLAZAS. - Relación

Caminos Cloté

de los que votaron a favor de cambiar los nombres de las calles siguientes:

* JORGE RAMON por "CARRER D'ES MURULL".-

Los señores: Guillermo Coll Morro, Pedro-Francisco Arnau Abrines, Miquel Pous Ramon, Bartolomé Coll Abrines, José Muiñoz Mayo, Ginés Lorente Sidor, Guillermo Pous Capó y José-M^o Escudero Pol; Total a favor 8 votos.-

* GENERAL FRANCO por "CARRER DE L'ESTACIO".-

Los señores: Miquel Pous Ramon, Ginés Lorente Sidor, Guillermo Pous Capó y José Muiñoz Mayo; Total a favor 4 votos.-

* GENERAL GODED, por "JUAN CARLOS I".-

Los señores: D. Guillermo Coll Morro, Pedro-Fco. Arnau Abrines, Miquel Pous Ramon, Bartolomé Coll Abrines, José Muiñoz Mayo, Ginés Lorente Sidor, Guillermo Pous Capó y José M^o Escudero Pol.

(Nota: el Sr. Bartolomé Ramon Coll propuso poner el nombre de Juan Carlos I a la calle Iglesia).

Total a favor 8 votos.-

* EBRO por "JORDI RAMON".-

Los señores: Guillermo Coll Morro, Pedro-F. Arnau Abrines, Miquel Pous Ramon, Bartolomé Coll Abrines, José Muiñoz Mayo, Ginés Lorente Sidor, Guillermo Pous Capó y José-M^o Escudero Pol; Total a favor 8 votos.-

* N° 13 por "SOR MIQUELA RIPOLL".-

Los señores: Guillermo Coll Morro, Pedro-Fco. Arnau Abrines, Bartolomé Coll Ramon, Jaime Mata Zafra, Miquel Pous Ramon, Bartolomé Senra Mora, Bartolomé Coll Abrines, José Muiñoz Mayo, Ginés Lorente Sidor, Guillermo Pous Capó y José M^o Escudero Pol; Total a favor 11 votos.-

CANTONS".-

Los señores: Guillermo Coll Morro, Pedro-F. Anxou Abrines, Miguel Pous Anxou, Bartolomé Coll Abrines, José Muñoz Mayo, Gines Lorente Lidón, Guillermo Pous Capó y José M^o Escudero Pol; Total a favor 8 votos.-

PLAZA ALMIRANTE CARRERO BLANCO por "PLAZA DE LA CONSTITUCIO".-

Los señores: Guillermo Coll Morro, Pedro-Fco. Anxou Abrines, Bartolomé Coll Ramón, Jaime-A. Mata Zofio, Miguel Pous Ramón, Bartolomé Severa Roca, Bartolomé Coll Abrines, José Muñoz Mayo, Gines Lorente Lidón, Guillermo Pous Capó y José M^o Escudero Pol; Total a favor 11 votos.-

FRENTE ESTACION por "NIVEL RESERVA".-

Los señores: Guillermo Coll Morro, Pedro-F. Anxou Abrines, Miguel Pous Ramón, Bartolomé Coll Abrines, José Muñoz Mayo, Gines Lorente Lidón, Guillermo Pous Capó y José M^o Escudero Pol; Total a favor 8 votos.-

GOMEZ ULLA por Ses Flexos"

Los señores: Pedro-F. Anxou Abrines, Miguel Pous Ramón, Bartolomé Coll Abrines, José Muñoz Mayo, Gines Lorente Lidón, Guillermo Pous Capó y José M^o Escudero Pol; Total a favor 7 votos.-

CALVO SOTELLO por "CARRER DES POU NOU"

Los señores: Miguel Pous Ramón, Gines Lorente Lidón, Guillermo Pous Capó y José Muñoz Mayo; Total a favor 4 votos.-

Y no habiendo más asuntos de que tratar el Sr. Presidente levanta la sesión, dando el acto por finalizado a las veintiseis, cuarenta y cinco horas de lo que se extiende la presente acta que firman todos los señores, de que yo, el secretario, certifico.

Handwritten signatures and initials at the bottom of the page, including a large signature on the left and several smaller ones on the right.

Pleno ordinario 6-9-1983

da.

A continuación y de conformidad al orden del día, abierta discusión, se adoptan los siguientes acuerdos:

CAMBIO NOMBRE DE CALLES: Por el Teniente de Alcalde sr. Miralles se expone la conveniencia de proceder a la modificación de nombre de las calles Calvo Sotelo, por carrer des Pou Vov; Grat. Franco, por carrer de l'estació; y calle Pastora por carrer des Puig; y el nombre de Escuelas Es Puig por Escoles Mestre Antoni Vidal.

El señor Alcalde, interesa del grupo U.M. que se pronuncie sobre la propuesta de los cambios solicitados, a lo cual se contesta que no están conformes con la propuesta, por considerarla que la misma corresponde hacerla a la Comisión Municipal de Cultura, y no a la Comisión que la presenta.

Se pasa la palabra al grupo INDI para que emita sus opiniones y se contesta que se pronuncian en la misma postura del Grupo U.M. y en cuanto al cambio de nombre de las Escuelas Es Puig se manifiesta que estiman que la Corporación ya adoptó con anterioridad el acuerdo en este sentido y señaló el nombre "Escola Mestre Antoni Vidal".

Demetido el asunto a votación se consigue el siguiente resultado:

Votos a favor, 5 votos del PSOE; Votos en contra, por defectos de forma en la presentación de la propuesta 2 votos del grupo U.M., apoyados por el Grupo INDI con cuatro votos, quedando por tanto en suspenso la modificación de los cambios de nombre propuestos.

MODIFICACION ORDENANZAS FISCALES: Sigue expo-

1986

Parques y jardines, Sanidad escolar, vigilancia
calidad alimentos, Sector industrial y agrario.

COMISION DE ESEÑANZA, EDUCACION Y DEPORTES

Don Miguel Miralles Truyol, Don Bernat Pons Ro

Don Jaime Fiol Coll, don Pedro Villalonga Coll, don

Antonio Coll Nicolau, don Pedro-Francisco Arrom

nes. Cometido: Escuelas, Medios de Comunicación

Asociación de padres de Alumnos, Campo de de po

Deportes, Encargado mantenimiento instalaciones

CAMBIO DE NOMBRES DE CALLES. - To

la palabra el Concejal sr. Miralles y expone
lectura literal lo siguiente:

" Se encuentra un buen medio de manifestación
Sentir de los pueblos, la rotulación de las calles
Componen los núcleos urbanos.

En el mundo entero, esta necesidad se re
realiza utilizando aquellos modos de identific
que además de cumplir con el objetivo primari
diferenciación geográfica, reflejan todo aquell
es querido y admirado, y que al mismo tiempo
tivan el orgullo de la mayoría de los ciudado

La actitud de la Corporación local de d
debe ser coherente con el sentir democrático
que, inhibirse en este tema, haría suponer que
tinuan siendo valores aceptables aquellos que en
momento planteaban otro modelo de sociedad
compatible con el actual.

Así pues, proponemos sean cambiados aq
nombres que simbolizan una Convivencia mani
mente antidemocrática asumida y propagada
ellos mismos, y lo hacemos utilizando los me
de libertad y democráticos que no se utiliza
para la inscripción de los actuales nombres d
sustituir.

Además, entendemos que la calle ~~de~~ ~~ante~~ no refleja símbolo válido alguno para nuestra población.

Por lo tanto planteamos la nueva rotulación de las siguientes calles:

El Palau Sotelo, pasa a Carrer Des Pou Nou
el General Franco, pasa a Carrer Mestre Antoni Vidal.

el ~~de~~ ~~ante~~, pasa a carrer Federico Garcia Lorca.

Nombre actual de la calle: General Franco. -
Nombre que se propone: Mestre Antoni Vidal. - Bio-
grafía del personaje: Maestro de escuela que dedi-
ca unos años de su vida a la enseñanza de
los niños de Alsota al final del siglo XIX y
principios del XX. Hoy recordado por sus alumnos.
Realiza una tarea pedagógica e intenta una mayor
asistencia de niños a la escuela cosa difícil en
aquellos momentos. - el 8 de septiembre de 1.934,
se le dedicó la calle actualmente llamada Gene-
ral Franco. - Fue sustituido por el último cuan-
do se implementó la dictadura.

Nombre actual de la calle: ~~de~~ ~~ante~~ - Nom-
bre que se propone: Federico Garcia Lorca. - Bio-
grafía del personaje: Escritor español, nacido en
Fuente Vaqueros en 1.898 y murió en Viznar en
1.936. Hijo de un rico payés, vivió en el campo,
en las fincas de su padre hasta los ocho años.
Estudió el bachillerato y la carrera de letras en
Granada, donde comienza a escribir versos y estudió
música con Manuel de Falla. - en 1918 publicó su pri-
mer libro "Impresiones y paisajes" y después mu-
chas más obras: "El maleficio de la mariposa", "Libro
de poemas", "Mariana Pineda", "Romancero Gitano" "Be-
ta en Nueva York".

La proclamación de la república española en 1931 representó para García Lorca una nueva aventura. Su amistad con Fernando de los Ríos ministro de "Instrucción pública", le permitió realizar uno de sus sueños: la creación de un teatro universitario al que nombró "La Barraca" y con él viajó por muchas regiones españolas. Su actividad como animador teatral entre 1931 y 1935 no le impidió realizar su obra "Alto por Ignacio Sánchez Mejía" (1934) y "Bodas de Sangre" "Yerma" - en 1936 continúa trabajando "La Casa de Bernarda Alba" que acabará en Junio. - El 16 de Julio fue a Granada para pasar el verano en el campo. Allí le sorprendió la guerra Civil, en Agosto fue detenido y fusilado la madrugada del día 19, en Váznar, cerca de Granada.

Motivos del cambio de nombre: debido a que el nombre actual de la calle tiene poca trascendencia se considera más importante poner el nombre de Federico García Lorca para realizar un pequeño homenaje a un poeta y con él a todos los intelectuales que lucharon por la libertad de España, los que murieron o los que marcharon lejos de nuestro Estado.

Nombre de la actual calle: Palvo Sotela. - Nombre de la calle que se propone "Es Pou Nou". - Los motivos son simples, es el nombre más popular de esta calle, la gente lo conoce por el nombre de la calle Es Pou Nou.

Al mismo tiempo se propone sea dedicada a Guillem Catalá, la travesía de la calle Miguel Puigserri. - La figura de Guillem Catalá eclipsa a cualquier otro personaje de Abseta, dedicado a teatro. Camerón.

representando obras de otros autores con un grupo de amigos, pero pronto pasó a escribir algunos monólogos en verso, a la manera del teatro costumbrista mallorquín, que era el que más conocía, para ser representado. - Su actividad más importante como escritor es la de glosador. - Glosador de los acontecimientos cotidianos o excepcionales de aquellos tiempos. A parte de esto, tiene algunas poesías que no están publicadas. - Como otros glosadores de su época ("En tiá de Sa Real", "Un Pagés D'Andraitx", "Es Mascleros", y "Mingo Reulo") se le conoce más por su seudónimo que por su propio nombre. Como todos sabemos el seudónimo de Guillem Catalá, es el de "Es Catalá Mallorquí". - En cuanto a su biografía, podemos decir que Guillem Catalá nació en Aloseta el 6 de Agosto de 1898. - Muerta su madre, su padre lo envió de criado a una casa de un médico de Sóller. En esta ciudad, le dan un pequeño papel para una obra teatral de Pere D'Alcantara Penya. De esta forma se inició en el teatro. - Cuando regresó a Aloseta, para trabajar de zapatero, organizó la representación de un entremés titulado "En Florenc mal casadís" ésta se realizó en 1919 en Can Bestard y a los "Quatre Cantons". Poco a poco se representaron nuevas obras y también se empezó a salir a otros pueblos a representarlas. - En Octubre de 1927 se casó con María Pons y Villalonga, con la que un año después tuvieron una niña, que murió al poco tiempo de nacer. - El 14 de enero de 1931 tuvieron un niño, que murió a los diecisiete años en un accidente de bicicleta en la carretera de Inca. - Este suceso casi volvió loco a Guillem Catalá. Abandonó el teatro y aunque siguió escribiendo no volvió a pu-

blicar más que dos glosas, la muerte de dos jóvenes corredores de bicicleta mallorquines. (Francesc Alomar y Toni Gelabert) y sólo volvió a subir a un escenario en 1963 para participar en un festival benéfico local. - Los últimos años de su vida vivió en la calle del Sol, realizando todas las faenas de la casa (su mujer había quedado paralítica) y repartiendo los periódicos por las casas. Murió en 1975.

Concedida la palabra al Grupo JVDI, por el sr. Arrom expone que en el Pleno del día 4-7-84 se acordó dedicar una calle al fallecido don Andrés Labrés Foliv y manifiesta si es que se pretende eliminar un acuerdo previo y condicionarlo a ponerlo en otra calle que aún no existe.

Replica el grupo P.S.O.E exponiendo que no quitará la Cl. de Cervantes diciendo que si el sr. Labrés viviera seguramente no lo quería, por lo tanto creen más conveniente el dedicarle la calle ante el futuro Centro de la Tercera Edad.

Insiste en el Tema el sr. Arrom y desea hacer constar en acta que no se tiene en cuenta lo que se dijo en el Pleno del día 4-7-84 y añade que según el artículo 46/2.b de la Ley de Régimen local, los Concejales tienen que tener a su disposición la documentación necesaria, cosa que no ha ocurrido, al presentarse dos miembros de su grupo en el Ayuntamiento a las 8'15 y a las 12'30 respectivamente y no haber sido facilitada la documentación al no estar a la disposición del Secretario. El Secretario actual, confirma no tener a su disposición documentación referente a este punto.

El sr. Alcalde, hace constar que el se-

ningún Concejal le pidió la documentación, además el artículo 46/2 sólo sigue en los puntos sobre reformas o proyectos, pero no en los cambios de nombre de calles, y además el orden del día se había facilitado el día tres, pasado seguidamente a la votación del punto e cuestión que es interrumpida por el grupo INDI, resultando lo siguiente: Votan a favor los Concejales siguientes: Miguel Pons Ramón, Miguel Miralles Trujols, Pedro Villalonga Coll, Antonio Coll Nicolau, Bernat Pons Ramón y Jaume Fiol Coll, votan en contra: don Bartolomé F. mán, don Pedro-Fco. Arrom, don Guillermo Coll, don Juan Njut, quedando aprobado por mayoría.

SOLICITUD DE DON JOSEP ALONSO AGUI

El sr. Alcalde da cuenta de la instancia suscrita por don Josep Alonso Aguiló, solicitando la interinidad de la plaza de Secretaría vacante en este momento por la jubilación forzosa del anterior Secretario.

Dada la palabra al Concejal de U.M. el sr. Fiol, manifiesta que encuentra un poco precipitado el nombramiento como Secretario interino al solicitante y considera prudente esperar de a 15 días y si no se reciben más solicitudes entonces se compromete a votar a favor de la solicitud presentada por el sr. Alonso.

Se pasa la palabra al grupo INDI y por el sr. Ramón se dice que la plaza vacante de Secretaría debe ser ocupada mediante concurso, y que según lo previsto en el artículo 46/2 de la Ley Régimen Local por falta de información al respecto dice que votará en contra. Lo apoya el Sr. Guillermo Coll, al considerar oportuna la divulgación

Plenari ordinaris 11.03.1996.

Considerant la importància d'aquesta reivindicació, hem estimat convenient poder comptar amb el suport directe de tots els ajuntaments de Balears, a ser possible, mitjançant acord del Ple de la Corporació, per adjuntar-lo amb l'acord que haurà de prendre el Consell Executiu d'aquesta Federació."

7.- PROPOSTES DEL GRUP MUNICIPAL PSM-NM:

7.1.- Sobre la integració de l'Ajuntament de Lloseta a la Comissió de Seguiment per a reivindicació de l'Hospital Comarcal d'Inca.

Es sotmet a consideració el plenari la següent proposta:
"El grup municipal PSM-NM de Lloseta ha defensat sempre la necessitat de que la nostra població tingui la millor i més accessible sanitat pública possible. Per tant hem cregut sempre que l'Hospital Comarcal d'Inca és una necessitat pel nostre poble i els de tota la comarca. Tenint notícia de que l'Ajuntament d'Inca ha creat una Comissió de Seguiment amb la finalitat d'unificar les distintes forces polítiques, socials i ciutadanes per la reivindicació de l'Hospital, el PSM-NM proposa que l'Ajuntament de Lloseta sol·liciti formar part de la citada Comissió".

Després de debatre la proposta formulada, fonamentalment amb relació en quí havia de prendre la iniciativa - si l'Ajuntament de Lloseta o esperar una invitació per part de l'Ajuntament d'Inca- per integrar-nos a la Comissió de Seguiment.

Finalment, i després d'intervenir tots els Grups polítics, per unanimitat, s'acordà sol·licitar de l'Ajuntament d'Inca que la Corporació Municipal de Lloseta formi part de la citada Comissió de Seguiment.

Així mateix s'acordà sol·licitar d'INSALUD una major cobertura dels serveis d'urgència prestats al Centre Comarcal d'INCA.

7.2.- Sobre els criteris per a donar nom al carrers del poble.

Sobre la següent proposta: "Si s'ha de donar nom al nou carrer que va del Pou Nou fins a Ses Flexes i amb la voluntat de recuperar senyals d'identitat del poble, podríem posar a un dels nous el de Guillem Santandreu i deixar el que aquest tenia abans: Carrer d'Avall. Pel mateix motiu intercanviar els noms de Mestre Antoni Vidal pel d'Estació i viceversa.

A la vegada, a l'hora de posar nom a nous carrers, es podia tenir com a criteri general el de posar el nom de la zona o de la finca d'on procedeixen al carrer principal i, als altres, noms consensuats amb els membres de la Corporació municipal, assessorats, en el seu cas, per historiadors locals...".

El portaveu del Grup Socialista, Juan Coll, manifestà el seu acord sobre l'adopció del criteri proposat pel PSM-NM a l'hora de donar nom als nous carrers de la vila.

En canvi manifestà la seva disconformitat en substituir el nom del carrer Guillem Santandreu pel Carrer D'Avall, o el nom del carrer Mestre Antoni Vidal pel d'Estació Joan Coll estimà que aquests noms actuals s'havien adoptats una vegada constituïts els Ajuntaments democràtics i

considerava que s'havien de respectar. Margalida Capó del Grup Popular, també recolzà els criteris proposats pel PSM-NM per atribuir nom als carrers de nova obertura, però subratllà els inconvenients que es podrien generar amb un canvi de nom als carrers Guillem Santandreu i Mestre Antoni Vidal, principalment als establiments comercials. Així doncs, la proposta del PSM es va pendre, en consideració en quan a l'assignació de nom als carrers de nova creació.

7.3.- Sobre creació d'una Comissió Informativa.

La proposta diu així:

"Si a un plenari del novembre de 1.995 quedàrem que el Grup de Govern, quan hi hagués alguna cosa important, convocaria als de l'oposició per donar-los informació i des de llavors ençà no s'ens ha convocat, una de dues: o al vostre parer no passa res important o no volem donar informació. També podria ésser per descuit, en aquest cas la proposta és de crear una comissió informativa, com tenen a la majoria d'Ajuntaments, que es reuniria periòdicament".

El portaveu del PSOE manifestà que el seu grup estava obert a parlar amb tots els partits polítics per a crear comissions informatives.

7.4.- Sobre l'estudi d'un projecte de Reglament de Participació Ciutadana.

Atés la següent proposta:

"Encara que al plenari del passat 19-10-95 es va aprovar una proposta del PP per a fomentar la participació ciutadana als plens ordinaris, proposam al consistori l'estudi d'un projecte de Reglament de participació ciutadana que, a més dels particulars, contempla la participació de col·lectius i entitats varies. S'Adjunta en annex apart".

Joan Coll (PSOE) manifestà que el seu grup tenia un projecte de Reglament de Participació ciutadana, i convidà al Grup Popular a presentar també un projecte a l'objecte de consensuar un document entre tots els partits polítics amb representació municipal.

7.5.- Sobre la instal·lació de punts de publicitat permanents i gratuïts.

El PSM-NM formula la següent proposta:

"Perquè la publicitat estàtica no embruti parets de solars, cases o places, feim la proposta de que l'Ajuntament instal·li una sèrie de punts de publicitat permanents i gratuïts".

El portaveu socialista Joan Coll assegurà que estudiarien qualque lloc a l'entrada del poble allà a on col·locar punts de publicitat.

Tot seguit es passà al torn de **precis i preguntes:**

El grup del PSM-NM formulà les següents:

Ajuntament de Lloseta
Nº Registre Entitat Local 01 070295

La Junta de Govern en sessió ordinària celebrada el passat dia 21-11-2008, va adoptar, entre altres el següent acord:

“7.7.- CANVI NOMENCLATURA CARRERS I NÚM. DE POLICIA.-

Per unanimitat, s'aprova el contingut de l'informe data 30-10-2008 emès per el Policia Local Francisco Llabrés Abellón referit al canvi de nomenclatura y nombres de policia que afecta als carrers: Antoni Oliver, Estació, Verge de Lluc, Sor Miquela Ripoll, i Guillem Català, que a continuació es transcriu:

“D. Francisco Llabrés Abellón, Policia Local C.P. A250014, en calidad de Inspector de Obras, perteneciente al Excmo. Ayuntamiento de Lloseta, por el presente hace constar lo siguiente:

1. Debido a la nueva enumeración con número de Policía para este Ayuntamiento, y en referencia a la confusión que existe entre las calle Estación sobre números pares y números impares, debido a la construcción de nuevas viviendas, se comprueba en primer lugar que en la calle Estación esta cortada debido al paso de la vía férrea Palma-Inca a la altura del nº1, por lo que se propone a esta Alcaldía que el tramo de la calle Estación que esta cortado, sea prolongación de la calle Antoni Oliver, para así poder evitar confusiones a la administración de correos, así como a los vecinos de la calle Estación que estan situados a posterior de la vía férrea. Por lo consiguiente quedaria de la siguiente manera, adjuntando un croquis actual y un croquis de propuesta anexo I.
 - Dña. Maria Pou Jaume, con domicilio en calle Estación nº1, pasaria a ser calle Antoni Oliver nº 21.
 - Dña. Concepción Comas Cayuelas, con domicilio en la calle Estación nº 1-PB y la cual esta situada a posterior de la vía férrea Palma-Inca, pasaria a ser calle Estación nº 1-A, siendo la continuidad hacia su derecha de números impares y a su izquierda los números pares, el nº 2 es actualmente un solar vacío y a continuación con el nº 4. D Julian Cuenca Muñoz.
2. Debido a la nueva enumeración con número de Policía para este Ayuntamiento y en referencia a la confusión que existe en la calle Verge de Lluc sobre la parte de los números pares, debido a la construcción de nuevas viviendas, se comprueba en primer lugar que bajando de la calle Antonio Maura hacia la calle Verge de Lluc en dirección a la Avda. del Coco, en su parte izquierda son los números impares empezando por el número 1, a continuación el número 3 y así sucesivamente, los cuales están correctamente señalizados, correspondiendo cada uno a su vivienda. Bajando de la calle Antonio Maura hacia la calle Verge de Lluc en dirección a la Avda. del Coco, en su parte derecha actualmente esta señalizado empezando del número 12, a continuación el número 10 y así sucesivamente, terminando con el número 2 junto a la Avda. del Coco. Por lo que se propone a esta Alcaldía empezar con el número 2 bajando de la calle Verge de Lluc en su parte derecha desde la calle Antonio Maura hacia la Avda. de Coco. Para así evitar confusiones a la administración de correos así como a los mismos vecinos de todo lo cual se adjunta croquis del estado actual y un croquis de la propuesta anexo II.
3. Debido a la nueva enumeración con número de Policía para este Ayuntamiento y en referencia a la confusión que existe en la calle Sor Miquela Ripoll sobre los números pares e impares, debido a la construcción de nuevas viviendas, se comprueba en primer lugar que en la calle Sor Miquela Ripoll en su parte izquierda, números impares, empieza con el número 15 seguido del número 17 y a continuación con el número 1 y así sucesivamente 3, 5, 7, etc.. en su parte derecha números pares, empieza con el número 2, seguido del número 4 y así sucesivamente, pero a la altura del número 8, se vuelve a repetir el número 2. Por lo que se propone a esta Alcaldía empezar desde la calle Josep Coll en la parte izquierda, es decir con números impares por el número 1, donde

actualmente esta el número 15, de dicha calle Sor Miquela Ripoll, igualmente empezar desde la calle Josep Coll en la parte derecha, es decir con números pares por el número 2 y así sucesivamente. Se adjunta croquis del estado actual y croquis de la propuesta anexo III.

4. Debido a la nueva enumeración con número de Policía para este Ayuntamiento y en referencia a la confusión que existe en la calle Guillem Catalá y calle Miquel Puigserver, sobre la enumeración, se comprueba que en la calle Guillem Catalá, en su parte derecha, números pares empieza por el número 2, seguido del número 4 y otra vez el número 4, es decir se repiten los números 4, en la parte izquierda, números impares, empieza por número 5. Por lo que se propone a esta Alcaldía empezar la calle Guillem Catalá por su parte izquierda con el número 3, el cual corresponde a un solar vacío y así sucesivamente. Por la parte derecha es decir de los números pares dejarlo a criterio de esta Alcaldía el cambiar el número 4, el cual lo tienen repetido dos viviendas distintas. Referente a la calle Miquel Puigserver, debido a una nueva construcción la cual se realiza en el comienzo de la calle y ya que las demás viviendas están con la numeración correcta. Se propone que la nueva vivienda sea el número 1-A y así sucesivamente. Se adjunta croquis del estado actual y croquis de la propuesta Anexo IV.
5. Se propone a esta Alcaldía, el poner y reponer de placas con los nombres correspondientes de las calles anteriormente citadas, así como la calles nuevas.

Es el que tiene el deber de informar y poner en su conocimiento a V.D para los efectos oportunos.- Lloseta a 30 de octubre de 2008. "

El que li comunico per el seu coneixement y als efectes oportuns.

Lloseta, a 24 de març del 2009.

El Batlle,

JOSEP ALONSO AGUILO, SECRETARI DE L'AJUNTAMENT DE
LLOSETA, PROVÍNCIA ILLES BALEARS.-

CERTIFICO: Que la Junta de Govern en sessió ordinària celebrada el passat
18-03-2014, va adoptar el següent acord:

"5.3.- Denominació de carrers.-

Per unanimitat, s'aprova la denominació dels carrers des de Santa
Catalina Thomas fins a la carretera d'Alaró següents, segons el plànol adjunt:

- 1.- Carrer Teatre
- 2.- Carrer Ca n'Hereu.
- 3.- Carrer Miquel Costa i Llobera.
- 4.- Plaça Joan Alcover.
- 5.- Carrer Francesc de Borja Moll.

Carrers del Polígon Industrial (P-3)

- 1.- Carrer Sabaters
- 2.- Carrer Teixidors (Paral·lel carrer Sabaters)
- 3.- Carrer Fusters (Perpendicular al carrer Sabaters i Teixidors)
- 4.- Carrer Traginers (Perpendicular al carrer Sabaters i Teixidors)
- 5.- Carrer Miners
- 6.- Carrer Mergers (Paral·lel carrer miners)
- 7.- Carrer Ferrers (Perpendicular al carrer miners i margers)
- 8.- Carrer Teulers (Perpendicular al carrer miners i margers)

I perquè així consti i surti els efectes oportuns lliuro el present certificat a
Lloseta, a 2 de febrer del dos mil setze.

Vist i Plau,
El Batlle,

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized name followed by a horizontal line.

